ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

משניות

מסכת

דמאי

בלשון הקודש
ואידיש

242

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשמ"ו לפ"ק

בעזרת השם יתברך

ספר
משניות
מסכת דמאי

עם פירוש הנשר הגדול רבינו עובדיה מברטנורא

והוספנו גם כן פירוש המשנה בלשון אשכנז עברי טייטש
בשולי היריעה המפרש ומבאר כל דברי רבותינו ז"ל
בעלי המשנה בקיצור נמרץ, עם פירוש הרע"ב, למען
יבינו כל עם בני ישראל את התורה שבעל פה הנמסרה
לנו על הר האלקים על ידי משה נביאו נאמן ביתו.

והתועלת הפירוש ועל מה ראינו על ככה לעשות את הפירוש הזה כבר מלתנו אמורה והודענו זאת בשבטי ישראל על ידי המודעה אשר הוספנו בלשון הקודש וגם על עברי טייטש, גם נדפסה הקדמה בהתחלת כרך זה.

❖

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק, שנת תשמ"ו לפ"ק

שלא בהיי לעד קרובין למיתה על זה אמרו דמים ואסור לרחם עליו על נפשיה לא חייס כל שצריך ליטול ואינו נוטל הרי זה שופך דמים ואסור לרחם עליו כל שכן של אחרים:

לאמתו וכל מי שאינו לא חגר ולא סומא ולא פסח ועושה עצמו כאחד מהם אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם שנאמר (דברים טז) צדק צדק תרדוף · וכל דיין שלוקח שחד ומטה את הדין אינו מת מן הזקנה עד שעיניו כהות שנא׳ (שמות כ״ג) ושוחד לא תקח כי השוחד יעור פקחים וגו׳ :

סליק מסכת פאה

מסכת דמאי

כתב הרמב״ם וסידר אחר פאה דמאי בשביל שיש בו לעניים זכות כמו שיש להם בפאה וכן אמרו מאכילין את העניים דמאי :

פרק א

הקלין שבדמאי השיתין

הקלין שבדמאי . שהקילו חכמים על הפירות הללו הנזכרים במתניתין שלא לעשרן דמאי לפי שחזקתן באים מן ההפקר משום דלא חשיבי ואית בהו תרי ספיקי ספק באים מן ההפקר ופטורים מן המעשר ואפי׳ אם תמצא לומר באים מן השמור וחייבים במעשר שמא נתעשרו . ודמאי הם התבואה והפירות הנקחים מעמי הארץ שהם חשודים על המעשרות והחבר הלוקח פירות מעמי הארץ צריך להפריש מהם תרומת מעשר ומעשר שני בלבד אם היה שנת מעשר שני אבל תרומה גדולה לא נחשדו עמי הארץ עליה לפי שהיא במיתה ואין לה שיעור שחטה אחת פוטרת כל הכרי והכל מזהרים בה ומעשר ראשון ומעשר עני אין צריך להוציא מן הדמאי אף על פי שעמי הארץ חשודים עליהם לפי שיכול בעל הפירות לומר ללוי או לעני הבא ליטול המעשרות הבא ראיה שאין הפירות הללו מעושרים וטול דקי״ל ככל

דין (אונ נעמט ניט קיין שוחד נאר ער פאר זיכערט) זיך אויף גאט אז ער וועט אים מפרנס זיין מעט אויך זיין גאט זיין פערזיכערונג (וכל מי שאינו לא חגר) אונ ווער עס איז ניט קיין הינקעדיקר (ולא סומא) אונ ניט קיין בלינדר (ולא פסח) אונ ניט קיין קאליקע אויף ביידי פיס (ועושה עצמו כאחד מהם) אונ ער מאכט זיך בלינד אדר הינקעדיג אדר פאר איין קאליקע (אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם) שטארבט ער ניט פון עלטר אונ ער מוז ווערין אין אמת אזו ווי ער הט זיך גימאכט (שנאמר) עס שטייט אין פסוק דר וואס פערלאנגט ביי זוועט עס אים קומען (צדק צדק תרדוף) אויך שטייט אין פסוק גרעכטיקייט גרעכטיקייט זאלסטו נאך זוכן (וכל דיין שלוקח שוחד ומטה את הדין אינו מת מן הזקנה עד שעיניו כהות) אונ יעדר דיין וואס נעמט שוחד אונ פסקנת אפאלשין דין שטארבט ער ניט פון עלטר אונ זייני אויגן ווערין אים טונקיל (שנאמר ושוחד לא תקח כי השוחד יעור פקחים וגו׳) עס שטייט אין פסוק קיין שוחד זאלסטו ניט נעמן ווארום שוחד מאכט בלינד די וואס זעהן :

פרק א (הקלין שבדמאי) דר דין איז אז אמענטש דארף געבן פון זיינע תבואה תרומה צום כהן

השיתין והרימין והעוזרדין ובנות שוח ובנות שקמה ונובלו' התמרה והגופנין והנצפה · וביהודה האוג והחומץ שביהודה · והכסבר · רבי יהודה אומר כל השיתין פטורין חוץ משל דופרה · כל הרימין פטורין חוץ מרימי שקמונה · כל בנות שקמה פטורות חוץ

בכל דוכתא המוציא מחבירו עליו הראיה אבל בתרומת מעשר ליכא למימר הכי שהאוכל טבל שלא הורמו ממנו מתנות כהונה חייב מיתה ומשום איסורא מפרישים לה לתרומת מעשר ומעשר שני נמי כדי שלא יאכלו בטומאה או שלא יאכלו חוץ לירושלים : **השיתין.** תאנים מדבריות . **רימין** . פי' הערוך פוללא"קי בלע"ז : **ועוזרדין** . בערבי זערו"ר ובלע"ז סורבי"ש : **ובנות שוח** . תאנים לבנים המתגדלות משלש שנים לשלש שנים ומתגדלים ביערים : **ובנות שקמה**. תאנה המורכבת בערמון : **ונובלת תמרה** · תמרים שאינם מתבשלין באילן ותולשין אותם ומניחים אותם זה על זה עד שיתבשלו ויש אומרים נובלות תמרה תמרים שהפילתן הרוח קודם בשול : **גופנין** . ענבים שמניחים אותן בגפן בסוף הבציר ובקוצי מתבשלים . **הנצפה** . צלף שקורין קאפר"י בלע"ז : **האוג** . פרי אחד שקורין לו בלע"ז קורנ"לא . והרמב"ם אומר שהוא אילן שעושה כמין אשכלות אדומות וקורין לו בערבי סומאק ולא היה זה הפרי חשוב ביהודה : **והחומץ** . בתחלה לא היה היין שביהודה מחמיץ לפי שהיו מביאים ממנו נסכים וכל החומץ שביהוד' לא היה בא אלא מהתמד לפיכך החומץ שביהודה פטור אבל לאחר שבטלו נסכים והחומץ בא מן היין החומץ חייב בדמאי אף ביהודה כמו בשאר המקומות : **והכסבר** . כזרע גד (שמות ט"ז) תרגום ירושלמי כהסבר קוליאנדר"י בלע"ז : **דופרה** . שטוען פירותיו שני פעמים בשנה דו בלשון יון שנים : **שקמונה** . שם מקום : **המוסטפות** . שנתבשלו באילן עד שנתבקעו מאליהן

צוויי פון הונדערט. אונ מעשר צום לוי צעהן פון הונדערט. אונ דר לוי גיט איינס פון צעהן פון זיין מעשר צום כהן דס הייסט תרומת מעשר. אונ איין עם הארץ איז חשוד אז ער זאל ניט געבן קיין מעשר דאריבר דר ווס קופט תבואה פון איין עם הארץ ווערט די תבואה גרופן דמאי (דס איז צוויי ווערטר דא מאי. מען ווייס ניט ווס דס איז צו דר עם הארץ הט גגעבן דר פון מעשר צו ניין) אונ פון ספק דארף דר ווס הט גקופט געבן מעשר. זאגט די משנה [הקלין שבדמאי] די פירות ווס דא איז גרעכנט האבן די רבנן גרינג גמאכט אונ האבן ניט גהייסן דעם יוס הט גקופט ער זאל געבן דר פון מעשר. ווארום די פירות איז מען מפקיר אונ הפקר איז פטור פון מעשר. [השיתין] ווילדע פייגן . [רימין עוזרדין ובנות שוח] ווייסע פייגן. אונ [בנות שקמה. ונובלות התמרה] טייטלן ווס ווערן אופן בוים ניט צייטיג גאר מען נעמט זייא אראפ פון בוים אום צייטיג אזו מען לייגט זיי איינס אופן אנדרן אונ ליגן ביז זיי ווערן צייטיג . [גופנין] ווייגטרויבן ווס דארפן לאנג שטיין אופן בוים ביז זייא זאלן צייטיג ווערן [והנצפה . וביהודה האוג] אונ אין לאנד יהודה האוג רויטי ווייגטרויבן [והחומץ שביהודה] אונ עסיג פון יהודה . [והכסבר]. די אלע זאכן זענען הפקר אונ זענען פטור פון דמאי . [רבי יהודה אומר כל השיתין פטורים] רבי יהודה זאגט אלי שיתין (ווילדי פייגן) זענן פטור פון דמאי . [חוץ משל דופרה] נאר די שיתין ווס וואקסן אוף אזו א בוים ווס די פירות וואקסן אוף אים צוויי מאהל אין יאהר די זענן חייב בדמאי [כל הרימין פטורין חוץ מרימי שקמונה] אלע רימין זענן פטור נאר די רימין ווס וואקסן אין דעם ארט שקמונה די זענן חייב [כל בנות שקמה פטורות] אלי בנות שקמה זענן פטור (חוץ מן המוסטפות) נאר די מוסטפות ווס ווערן צייטיג אופן בוים ביז זיי ווערן

ב הדמאי אין לו חומש ואין לו ביעור ונאכל לאונן ונכנס לירושלים ויוצא ומאבדין את מעוטו בדרכים ונותנו לע"ה ויאכל כנגדו ומחללים אותו כסף על כסף

מחליפו בכל אלו חשובים הן וחזקתן שאין באין מן ההפקר ואין הלכה כר"י: **ב הדמאי אין לו חומש**. הפודה ממעשר שני של דמאי אינו נותן את החומש משום דרוב עמי הארץ מעשרין הם הלכך קרן דמעכב דאורייתא איתא בדרבנן חומש דלא מעכב בדאורייתא יהבל: **ואין לו ביעור**. בסוף שלש שנים שחייב לבער כל מעשרותיו כדכתיב (דברים כו) בערתי הקדש מן הבית ולא הקמוה רבנן בדמאי: **ונאכל לאונן**. דמעשר שני של ודאי אסור לאונן דכתיב (שם) לא אכלתי באוני ממנו ומעשר שני של דמאי לא גזרו בו: **ונכנס לירושלים ויוצא**. נפדה ונאכל חוץ לירושלים מה שאין כן בודאי שהמחיצות קולטות ואין יכולין לפדותו ולהוציאו חוץ לחומה לאחר שנכנס ובדמאי לא גזור: **ומאבדים את מעוטו בדרכים**. אם היה מעשר שני של דמאי בדרכים במקום גדודי חיה ולסטים אפילו היה דבר מועט ויכול להביאו בלא טורח ובלא הפסד אינו חושש לו ומניח אותו ליאבד בדרך במקום שהוא שם. ורמב"ם פירש שאם בשעה שמוליך מע"ש דמאי לירושלים נאבד ממנו מעט בדרך אינו חושש לו מה שאין כן בודאי שצריך שיעלהו כולו או דמיו ולא יפקיד ממנו כלום בדרכים: **ונותנים אותו לעמי הארץ**. לאכלו בירושלים ואף על פי שהוא חשוד לאכלו בטומאה מה שאין כן בודאי שאין מוסרים אותו לעם הארץ לפי שאינו נזהר לאכלו בטהר': **ויאכל כנגדו**. כנגד מה שנתן לעם הארץ לוקח מנכסיו ואוכל בטהרת מעשר בירושלים: **ומחללים אותו כסף על כסף**. אם יש לו כסף מעשר שני של דמאי והוא צריך לו יכול

צו שפארטן פון זיך אליין זענן חייב. וואררום די אלע וואס רבי יהודה רעכנט איז מען זיי ניט מפקיר דאריבער זענן זיי חייב בדמאי: **ב** (הדמאי אין לו חומש) דער וואס האט גקופט פירות פון איין עם הארץ און ער שייט אפ מעשר עני פון ספק ווענן וואס ער דארף די פירות פירן קיין ירושלים און ער קען אוס בייטן אויף געלט און די געלט פירן קיין ירושלים. זאגט די משנה אז ער בייט אוס אויף געלט דארף ער ניט געבן מיט אפינפטיל מעהר ווי עס איז ווערט: (ואין לו ביעור) און ער דארף ניט מבער זיין די דמאי סוף דריי יאהר פון שמטה אזוי ווי דר דין איז ביי גוויסי מעשר. (ונאכל לאונן ונכנס לירושלים ויוצא) (אונן הייסט דר מענטש וואס איז ביי איהם גשטארבן הקרוב וואס איז נוהג ביי איהם אבלות. פר דר קבורה הייסט ער אאונן) איז דר דין גוויסע מעשר טאר ער ניט עסן ווען ער איז אאונן. אבער דמאי מעג ער עסן אפילו ער איז אאונן: (ונכנס) גוויסע מעשר ווי באלד עס איז גקומן אין ירושלים טאר מען עס ניט אוס לייזן און ארויס פירן פון ירושלים. אבער דמאי אפילו עס איז גיקומן קיין ירושלים מעג ער אויס לייזן און ארויס פירן פון ירושלים [ומאבדין את מעוטו בדרכים] גוויסע מעשר מוז ער ברענגן אדר די גאנצי פירות אדר די גאנצע געלט אין ירושלים און טאר גאר ניט פאר לירן דר פון אבער דמאי אפילו עס איז אביסיל פאר לארין גווארן דר פון אין וועג דארף ער עס ניט נאך זוכן [ונותנו לעם הארץ] גוויסע מעשר טאר מען ניט געבן קיין עם הארץ טאמר וועט ער עסן בטומאה אבער דמאי מעג מען געבן צו איין עם הארץ [ויאכל כנגדו] נאר דר בעל הבית דארף קויפן פון זיין געלט פלייש אדר פירות וואס עס זאל ווערט זיין אזוי פיל ווי ער האט געגעבן דעם עם הארץ. און ער זאל דס עסן בטהרה אזוי ווי גוויסע מעשר [ומחללין אותו כסף על כסף] מעשר שני פון דמאי אז ער האט אוים גביטן אויף זילבר געלט מעג ער אוים בייטן די זילבר געלט אויף

נחשות על נחשת כסף על נחשת ונחשת על הפירות ובלבד שיחזור ויפדה את הפירות. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים יעלה הפירות ויאכלו בירושלים: ג הלוקח לזרע ולבהמה קמח לעורות שמן לנר שמן לסוך בו את הכלים פטור מן הדמאי. מכזיב ולהלן פטור מן הדמאי. חלת עם הארץ והמדומע והרוקח

יכול לחללו על כסף חולין מה שאין כן בודאי שאין מחללין כסף על כסף אלא בסלעים של שני מלכים שיכול לחלל זה ע"ל זה אם השני חריף אבל של מלך א' לא דלאו דרך חלול הוא ובדמאי שרי: כסף על נחשת. אפילו שלא מדוחק אבל של ודאי מדוחק אין שלא מדוחק לא: ויחזור ויפדה את הפירות. גרסי' ול"ג ובלבד שיחזור ויפדם. וה"ק ויכול לחזור ולפדו' את הפירות אם ירצה דברי ר"מ וחכ"א אינו יכול לחזור ולפדותם אלא מעלה הפירות לירושלים והלכה כחכמים: ג והלוקח לזרע. לקח תבואה לזרעה פטור מדמאי דאילו טבל ודאי אסור לזרוע: ולבהמה. לקח מתחלה לאכיל' לבהמה פטור מן הדמאי אבל לקח מתחלה לאדם ונמלך עליה לבהמה חייב לעשר בדמאי: וקמח לעורות. לעבד בו עורות. מכזיב ולהלן. כזיב הוא סוף המקום שכבשו עולי בבל ומשם ולהלן כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל ולא נתחייבו בדמאי אלא הארצות שכבשו עולי בבל בלבד הלכך מכזיב ולהלן פטור מן הדמאי ולא חיישינן שמא מפירות הארץ שכבשו עולי בבל הוליכו לשם שחזקה הוצאה לארץ פטור עד שיודע לך שהוא חייב וחזק' ארץ ישראל חייב עד שיודע לך שהוא פטור: חלת עם הארץ. שתקן לו גבל חבר ורוצה ליתנה לכהן חבר פטור מלעשר: והמדומע. עם הארץ שנפלה לו סאה של תרומה לפחות ממאה סאין של חולין שנעשה הכל מדומע

כלומר

זילבר געלט פון חולין [נחושה על נחושת] אדר קופער געלט פון מ"ש אויף קופער געלט פון חולין [כסף על נחושת] אדר זילבר געלט אויף קופער געלט [ונחושת על הפירות] אונ די קופער געלט מעג ער אויס בייטן זאוף פירות [ובלבד שיחזור ויפדה את הפירות] אונ ער מעג די פירות נאך אמאל אויס לייזן [דברי רבי מאיר] אזו זאגט רבי מאיר [וחכמים אומרים יעלה הפירות ויאכלו בירושלים] זאונ די חכמים זאגין אז די ערשטי פירות וואס זיי אליין זענן מעשר קען מען אויס בייטן אויף געלט. אבער אז מען האט אום גביטן די פירות פון מעשר אויף געלט אונ די געלט אויף פירות קען מען שוין די פירות ניט מעהר אום בייטן נאר מען מוז זיי ברענגין אין ירושלים אונ דארט עסן: ג [הלוקח לזרע] אז איינר קויפט תבואה פון איין עם הארץ ער זאל דיא תבואה פאר זייען דארף ער ניט געבין דר פון קיין דמאי [ולבהמה] אדר אז ער קויפט דיא תבואה ער זאל געבין עסין א בהמה איז ער פטור פון דמאי [קמח לעורות] אדר ער קויפט מעל אויס צו ארבייטין דיר מיט פעל [שמן לנר] אדר ער קויפט אייל צום ברענן [שמן לסוך בו את הכלים פטור מן הדמאי] אדר אויס צו שמירין דר מיט כלים. אונ ניט צום עסין. איז ער פטור פון דמאי [מכזיב ולהלן פטור מן הדמאי] פון דר שטאט כזיב אונ ווייטר איז מען פטור פון דמאי [חלת עם הארץ] אז אלכהן האט גקנעטין די טייג פון אעם הארץ בטהרה. אונ דר עם הארץ וויל געבין פון דר טייג חלה צו אכהן אלמדן דארף דר כהן ניט געבן פון דיא חלה קיין דמאי. וואָרום דר עם הארץ ווייס אז חלה איז הייליג וועט ער עס ניט געבן אום נימעשרט [והמדומע] אז איין עם הארץ האט גיהאט אסאה תרומה (וואָרום תרומה גיט איין עם הארץ אוך נוויל עס קומט מיתה אז מען עסט די תבואה אונ מען האט ניט געגעבן דר פון קיין תרומה). אונ דיא סאה תרומה איז אריין גפאלן אין ווייניגער וויא הונדערט סאה חולין. איז דר דין אז עס

והלוקח בכסף מעשר שני ושירי המנחות פטורין מן הדמאי • שמן ערב בית שמאי מחייבין • ובית הלל פוטרין : **ד** הדמאי מערבין בו ומשתתפין בו ומברכים עליו ומזמנין עליו ומפרישין אותו ערום • (ירושלמי וכין) בין השמשות • הא אם
הקדים

כגומר שירוב תרומה ונותן הכל לכהן פטור מלעשר דמאי : **והלוקח בכסף מעשר** • שלקח דמאי במעות של מעשר שני בין במעות מעשר שני של דמאי בין במעות מעשר שני של ודאי פטור מלעשר : **ושירי מנחות** . שהקומץ למזבח והשירים נאכלים לכהנים ולא חיישינן שמא הבית ע"ה דבר שאינו מתוקן : **שמן ערב** . שמן אפרסמון וי"מ שמן זית מעורב עם מור ואהלות ובשמים : **ד מערבין בו** . ערובי תחומין וחצרות : **ומשתתפין בו** . שתופי מבואות ואף ע"ג דלא חזי ליה מגו דאי בעי מפקיר לנכסיה הוי עני וחזי ליה דהא תנן מאכילין את העניים דמאי השתא נמי חזי ליה : **ומברכין עליו** . ברכת המזון : **ומזמנין עליו** . ואע"ג דאכל בעבירה דלאו עני הוא מגו דאי בעי מפקיר לנכסיה והוי עני וחזי ליה : **ומפרישין אותו ערום** . כשבא להפריש ממנו תרומת מעשר שני יכול להפריש והוא ערום דלא בעי ברוכי דאילו בעי ברוכי הא בעינן והיה מחניך קדוש (דברים כג) וליכא : **בין השמשות** . של ערב שבת דספק
הביאה

אין גאנצין גוואריז תרומה אונ מען דארף דס געבן דעם כהן • דארף דר כהן ניט געבין דר
פון קיין דמאי . ווארום וויל ער וייס אז תרומה איז הייליג גיט ער עס ניט דעם כהן אום גימעשרט
(והלוקח בכסף מעשר שני) אז איינר הט גקויפט פאר די געלט פון מעשר שני פירות פון איין
עם הארץ דארף ער ניט געבן דר פון קיין דמאי (ושירי המנחות פטורין מן הדמאי) אז איין עם
הארץ הט גיבראכט המנחה וס דר כהן נעמט א האס דר פון אביסיל אין האנט אונ איז מקריב
אוף דעם מזבח אונ דיא איבריגע עסט דר כהן • דארף דר כהן דר פון ניט געבן קיין דמאי ווארום
ארץ וס דר עם הארץ גיט דעם כהן איז דס באוי אום הייליג גיט ער פריער דר פון מעשר •
(שמן ערב בית שמאי מחייבין) דס איז אייל צו מישטע מיט בשמים צו שמירן זיך זאגן בית
שמאי אז מען דארף דר פון געבן דמאי (ובית הלל פוטרין) אונ בית הלל זאגן אז עס איז פטור
פון דמאי : (הדמאי מערבין בו) דר דין איז אז שבת טאר מען ניט גיין פון שטאט מעהר
וויא צוויי טויזענד איילין, אונ אז איינר דארף גיין מעהר וויא צוויי טויזענד איילין טוט ער אזו
גייט ער ערב שבת צוייא טויזענד איילין פון שטאט אונ לייגט דארט אשטיקיל ברויט וס עס
איז גינוג אוף צוויי סעודות . אונ קומט באלד צו ריק אהיים . מעג ער שוין גיין שבת פון שטאט
פיר טויזענד איילין. דס ווערט גירופין עירובי תחומין . זאגט דיא משנה אז די ברויט פון עירובי
תחומין מעג מען לייגן פון דמאי (ומשתתפין בו) דר דין איז אז שבת טאר מען ניט ארויס
טראגין פון שטוב אין הויף סיידן אז אלע איינוואהנר פון הויף זאל יעדר געבן אשטיקל ברויט
אונ די ברויט לייגט מען אריין צו איינם אין שטוב מעג מען שוין ארויס טראגין פון שטוב אין
הויף (אזו וויא עס שטייט אין דר מסכת עירובין) . די ברויט מעג זיין פון דמאי (ומברכין עליו)
אונ אז מען עסט דמאי (חאטשי דס איז איין עבירה) מוז מען נאך דעם בענטשין (ומזמנין עליו)
אונ בענטשין מיט איין מזומן (ומפרישין אותו ערום) אז ער שייט אפ מעשר פון דמאי מעג ער
עס אפ שיידן ווען ער איז נאקט ווארום מען דארף ניט מאכן קיין ברכה אוף דעם אפ שיידין •
אבר גוויסע מעשר טאר ער ניט אפ שיידן ווען ער איז נאקט ווארום ער דארף מאכין א ברכה
להפריש מעשר אונ א ברכה טאר מען ניט מאכין ווען מען איז נאקט)(בין השמשות) ערב שבת

הקדים מעשר שני לראשון אין בכך כלום · שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי ושהסורק נותן בצמר פטור מן הדמאי :

פרק ב **ואלו** דברים מתעשרין דמאי בכל מקום · הדבילה והתמרים והחרובים האורז והכמון · האורז שבחוצה לארץ כל המשתמש ממנו פטור : **ב** המקבל עליו להיות נאמן מעשר את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח ואינו מתארח אצל עם הארץ · רבי יהודה אומר אף המתארח אצל עם הארץ

הפיכה מעשרין את הדמאי ואין מעשרין את הודאי: **ואם הקדים מעשר שני לראשון.** שהפריש מעשר שני של דמאי קודם שהפריש מעשר ראשון כדי ליטול תרומת מעשר שבו אין בכך כלום מה שאין כן בודאי דתנן כל מלוקט אשר ויהמי (כס ט) זה אם הקדים מעשר שני לראשון אינו יכול להתודות : **הגרדי.** האורג : **חייב בדמאי.** שעל גופו הוא נותנו והוי כסיכה כשתיה: **ושהסורק.** הצמר במסרק נותן על הצמר הוי כשמן לסוך את הכלים ופטור מן הדמאי :

פרק ב **ואלו** דברים. **בכל מקום.** אפי' מכזיב ולהלן אם לקחן מעם הארץ בידוע שמארץ ישראל באו דמינכרי שלא דוגמתן אלא בארץ ישראל: **והאורז.** שבחוצה לארץ כל המשתמש ממנו פטור. אפילו בארץ ישראל דמוכר טפי ולא אתי לאחלופי באורז של א"י אבל שאר דברים המוכרים במתניתין איכא מינייהו בא"י דדמו לאותן שבחוצה לארץ אלא דהכא להפיגי דדרך לגונבם מתוך חביותן למקומות שאין כיוצא בהן בני עסורי דבידוע שמארץ ישראל הן: **ב להיות נאמן.** על המעשרות ולא יהיו פירותיו דמאי מכאן ואילך: **את שהוא לוקח.** ע"מ למכור דאילו על מנת לאכול הא תנא ריבה מעשר את שהוא אוכל : **ואת שהוא מוכר.**

כפירות

בין השמשות מעג מען געבן מעשר פון דמאי אבער פון געוויסע אונ גימעשרטע תבואה טאר מען ניט געבן קיין מעשר (הא אם הקדים מעשר שני לראשון אין בכך כלום) אונ ער מעג אפ שיידן מעשר שני פאר מעשר ראשון פון דמאי (שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי) דיא אייל וואס דער וועבר שמירט דיא פינגר איז חייב בדמאי. ווארום מיט די פינגר שמירט ער דעם גוף אונ שמירן האט דעם זעלביגן דין אזו וויא טרינקן (ושהסורק נותן בצמר פטור מן הדמאי) אונ די אייל וואס מען גיסט אוף די וואל ווען מען קעמט זייא איז פטור פון דמאי :

פרק ב [ואלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום] אונ די זאכן מוז מען מעשרן דמאי אין אלע ערטער אין ארץ ישראל אונ אין חוץ לארץ. ווארום די מינים דר קענט מען ניט וועלכי איז פון ארץ ישראל אונ וועלכע איז פון חוץ לארץ דאריבר דארף מען אין חוץ לארץ מעשרן ווארום טאמר איז דס פון ארץ ישראל. [הדבלה]. גפרעסטי פייגן: [התמרים] טייטלן [והחרובין] באקסרין: [האורז] רייז. (והכמון). (האורז שבחוצה לארץ) דיא רייז וואס וואקסט אין חוץ לארץ דר קענט מען אז זי איז פון חוץ לארץ דאריבר (כל המשתמש ממנו פטור) אוף וועלכן אופן מען ניצט איהר איז מען פטור פון דמאי : **ב** (המקבל עליו להיות נאמן) דר וואס נעמט אוף זיך צו זיין בגלויבט אוף מעשרות אז זיינע פירות זאלן ניט זיין קיין דמאי [מעשר את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח] מוז ער געבן מעשר פון דעם וואס ער עסט אונ וואס ער פר קויפט אונ וואס ער קויפט (צום פר קויפן) (ואינו מתארח אצל עם הארץ) אונ ער טאר ניט איין שטיין בייא איין עם הארץ (רבי יהודה אומר אף המתארח אצל עם הארץ נאמן) רבי יהודה זאגט אפילו ער שטייט איין בייא איין עם הארץ פון

הארץ נאמן · אמרו לו על עצמו אינו נאמן כיצד יהא נאמן על של אחרים: ג המקבל עליו להיות חבר אינו מוכר לעם הארץ לח ויבש ואינו לוקח ממנו לח ואינו מתארח אצל עם הארץ ולא מארחו אצלו בכסותו ·

רבי

מפירות קרקעותיו: **על עצמו אינו נאמן.** שהרי הוא אוכל דבר שאינו מתוקן כשהוא מתארח אצל עם הארץ ור״י סבר שאינו מפסיד נאמנותו בכך ואין הלכה כרבי יהודה: **ג להיות חבר.** לענין טהרות דהיינו פרוש ויהיו בגדיו ומשקים שלו טהורים אפילו תלמיד חכם אינו נאמן לענין טהרות עד שיקבל עליו דברי חבירות אלא א״כ היה זקן ויושב בישיבה והמקבל עליו דברי חבירות צריך להרגיל עצמו שלשים יום ואחר כך יהיו בגדיו ומשקים שלו טהורים ואין קבלת דברי חבירות בפחות משלשה חברים אלא א״כ היה המקבל ת״ח שאין צריך בפני שלשה ועוד אלא שאחרים מקבלים בפניו: **לח ויבש.** דאין מוכרי׳ טהרות לעם הארץ שאסור לגרום טומאה להולין שבארץ ישראל: **ואין לוקח ממנו לח.** אבל יבש לוקח ממנו שלא הוכשר לקבל טומאה כ״ז שלא בא עליו משקה ונאמן עם הארץ לומר שפירות הללו לא הוכשרו אבל אינו נאמן לומר שהוכשרו אבל לא נטמאו: **ולא יתארח אצל עם הארץ.** שלא יטמא ויבא ויטמא טהרות: **ולא מארחו.** לעם הארץ: **אצלו בכסותו.** דכסות עם הארץ טומאתו חמורה מטומאת עם הארץ עצמו דחיישינן שמא [ישבה] עליהן אשתו נדה ובגדי עם הארץ מדרס לפרושים אי נמי לכך אמרו

לא

דעסט וועגן איז ער בגלובט [אמרו לו על עצמו אינו נאמן כיצד יהא נאמן על של אחרים האבן די חכמים צו אים גזאגט אז ער איז אוף זיך ניט בגלובט (ווארום עס קען דאך זיין אז ער עסט בייא דעם עם הארץ ניט קיין גיפערשטי ווי קען ער בגלובט זיין אוף אנדרי: ג [המקבל עליו להיות חבר] דר וואס נעמט אוף זיך צו זיין א חבר דאס איז אלמדן וואס איז בגלובט אוף טהרות) (אינו מוכר לעם הארץ לח ויבש) טאר ער ניט פר קויפן צו איין עם הארץ ניט פייכטי אונ ניט טרוקני פירות (ווארום דר עם הארץ איז דאך טמא אונ ווי ער וועט נאר אן רירן וועט ער דס מטמא זיין אונ מטאר ניט מטמא זיין טהרות) (ואינו לוקח ממנו לח) אונ ער טאר ניט קויפן ביי דעם עם הארץ פייכטי פירות (דר דין איז פירות ווערין אנדערש ניט טמא ביידין נאך דעם אפ רייסין פון פעלד איז גוועזן אוף זייא וואסר. אבער אז עס איז אוף זייא קיין וואסר ניט גוועזן אפילו עס רירט זיך אן הטומאה ווערט אויך ניט טמא) ווארום זיי זענען טמא. אפילו דר עם הארץ זאגט אז עס האט זיך ניט אן גערירט קיין טומאה. איז ער ניט בעגלויבט. אבער טרוקני פירות. אונ דר עם הארץ זאגט אז עס איז נאך אוף זיי קיין וואסר ניט גוועזן נאך דעם אפ רייסין. זענען זיי דאך גוויס ניט טמא מעג מען בייא אים קויפן. ווארום נאמנות האט דר עם הארץ. דאריבר אז ער זאגט עס איז נאך ניט גוועזן קיין וואסר אוף דיא פירות איז ער באגלויבט נאר דס וואס ער איז ניט בעגלויבט אוף טומאה איז וייל ער ווייס ניט דיא דינים פון טומאה עס קען זיין עס האט זיך אן גרירט הטומאה נאר ער מיינט עס איז טהור [ואינו מתארח אצל עם הארץ ולא מארחו אצלו בכסותו) אונ ער זאל ניט זיין צו גאסט בייא איין עם הארץ. ווארום דארט אין שטוב איז אלץ טמא וועט ער זיך אן רירין אן הטומאה אונ דר נאך וועט ער מטמא זיין טהרות. אונ ער זאל ניט פאר בעטן דעם עם הארץ צו זיך אונ ער זאל גיין אין זייני קליידר. ווארום זייני קליידר זענען טמא וועט ער דאך מטמא זיין דיא טהרות פון חבר מיט זייני קליידר. פון עם הארץ אליין וועט זיך דר חבר קענען היטין ער זאל ניט אן רירין אבר פון די קליידר זייני וועט ער זיך ניט קענען היטין. ווארום די קליידר קענען זיך אמאל אן רירין אן

רבי יהודה אומר אף לא יגדל בהמה דקה ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק ולא יהא מטמא למתים ומשמש בבית המדרש אמרו לו לא באו אלו לכלל: **ד** הנחתומים לא חייבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה • החנונים אינן רשאין למכור את הדמאי • כל המשפיעין במדה גסה רשאין למכור את הדמאי
אלו

אלא מלהתו אלא בכסותו דממגע עצמו יכול לאכול שפי ממגע כסותו: **אף לא יגדל בהמה דקה** • שאסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל שלא ירעו בשדות אחרים: **ולא יהא פרוץ בנדרים** • שסופו לבא לידי חלול: **ולא יהא פרוץ בשחוק** • דשחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה: **ומשמש** • תלמידי חכמים בבית המדרש: **לא באו אלו לכלל** דאינעניינ'נוגע לטהרות ואין הלכה כר"י:

ד הנחתומים • נחתום הוא שלוקח תבואה מעם הארץ שהיא דמאי לא חייבו אותו חכמים להפריש: **אלא כדי תרומת מעשר** • שהוא אחד ממאה אבל לא מעשר שני מתוך שמוטרי המלך ונוגשיו חובעים אותם בכל שעה ואומרים להם מכרו בזול לא העריחו עליהם חכמים במעשר שני שטרחו מרובה שצריך לאוכלו בירושלים ודיקא כשמוכר לחבר שהלוקח יפריש מעשר שני אבל אם מוכר לעם הארץ חייב להפריש מעשר שני קודם שימכור: **החנונים** • שמוכרים מעט מעט בחנות אינן רשאין למכור את הדמאי הואיל ואין משתכרים הרבה עליהם מוטל לתקן א"נ מפני שרגילין למכור לתינוקות שלא יאכלו התינוקות דבר שאינו מתוקן: **כל המשפיעים** • שמוכרים בשפע הרבה ביחד: **במדה גסה** • לקמן מפרש כמה היא מדה גסה: **רשאין למכור את הדמאי**

אנאך אונ דר מענטש זאל גאר ניט וויסן, רבי יהודה זאגט (אף לא יגדל בהמה דקה) אמאהן טאר ניט האדיוון קליינע בהמות. (ווארום מען טאר ניט האדיוון קליינע בהמות אין ארץ ישראל כדי זיי זאלין ניט אוף עסין דיא תבואה פון דיא פעלדר) [ולא יהא פרוץ בנדרים] אונ ער זאל ניט זיין גיוואנט אוף יעדר זאך אנדר צו טאהן. ווארום אז ער וועט האבן או' זי פיל נדרים וועט זיין דר סוף אז עו' וועט ניט מקיים זיין (ובשחוק) ער זאל ניט פיל לאכין (ולא יהא מטמא למתים) אונ ער זאל זיך ניט מטמא זיין צו מתים [ומשמש בבית המדרש אונ ער זאל בעדינן די תלמידי חכמים פון בית המדרש. אזו זאגט אך רבי יהודה (אמרו לו לא באו אלו לכלל) האבן דיא חכמים צו אים גזאגט דיא אלע זאכין גיהערין דאך ניט צו טהרות. דיא משנה שמועסט דאך נאר פון אזעלכין וואס זיל ווערין אחבר צו טהרות. דאריבר וויא באלד ער היט זיך נאר אין טהרות האטשי אין דיא אלע זאכן וואס רבי יהודה רעכינט היט ער זיך ניט הייסט ער אוך אחבר צו טהרות: ד (הנחתומים לא חייבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה) אבעקר וואס ער איז אחבר אונ הט גקויפט תבואה פון איין עם הארץ האבן דיא חכמים אים ניט מחייב גוועהן אפ צו שיידן פון דיא דמאי נאר תרומת מעשר דס איז איינס פון הונדערט. אונ חלה דארף ער אוך געבן דעם כהן. אבר מעשר שני האבן אים דיא חכמים ניט מחייב גוועהן אפ צו שיידן אונ פירין אין ירושלים. ווייל מען פלעגט זיא נייטין פון מלך זייא זאלן פאר קויפן וואלוויל. האבן זייא ווייניג פאר דינט. דאריבר האבן דיא חכמים אוף זיי מיקל גוועהן. דס איז נאר אז דר בעקר פאר קויפט צו אחבר וועט דר חבר אפ שיידן מעשר שני. אבר אז ער פאר קויפט צו איין עם הארץ מוז דר בעקר אפ שיידן מעשר שני [החנונים אינן רשאין למכור את הדמאי] דיא קרעמר וואס פאר קויפן ביסלאך וויים טארין ניט פאר קויפן קיין דמאי. ווייל זייא פאר דינן פיל מזון זייא געבן מעשר [כל המשפיעין במדה

אלו הן המשפיען במדה גסה כגון הסיטונות ומוכרי תבואה : ה רבי מאיר אומר את שדרכו להמדד (בגסה ומדדו בדקה טפלה דקה לגסה • את שדרכו להמדד בדקה ומדד בגסה טפלה גסה לדקה) • איזה היא מדה גסה ביבש שלשת קבין ובלת דינר . רבי יוסי אומר סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק כל זמן שהוא מוכרן אכסרה פטור :

הדמאי • דרך המוכרים הרבה ביחד להוסיף על המדה ולכן נקראו משפיעים שנותנין מדה גדושה ומוסיפים על המדות ומשום הכי לא הטילו עליהם לעשרים את הדמאי אלא על הלוקח מהם : הסיטונות . הם הסוחרים הגדולים הקונים תבואה מבעלי התבואה או מוכרים אותה לחנונים במדה גסה : ה את שדרכו להמדד בדקה ומדדו בגסה גרסינן . טפלה דקה לגסה • ופטור כשהוא מוכר בגסה ולא אמרינן כיון דדרכו למוד בדקה חייב אף כשמודד בגסה : ובלת דינר • מדה שיש בה מה שהוא שוה דינר לפי שלא היתה מדה ידועה אלא שהשער מתהפך תמיד לכך שיערו בדמים : אכסרה • לא במדה ולא במשקל אלא לפי האומד פטור דהוי כמוכר בגסה ואין הלכה כרבי יוסי :

מאכילין

גסה דשאין למכור את הדמאי) אלע וואס פאר קויפן מיט אגרויסי מאס (דאס הייסט אסך מיט אין מאהל) מעגין פאר קויפן דמאי • ווארום דער שטייגער איז דיא וואס פאר קויפן מיט איין מאל אסך גיבין מער וויא דיא מאס איז. דאריבר דארף דער לוקח געבין מעשר אונ ניט דער מוכר [אלו הן המשפיעין במדה גסה] אונ דאס זענן דיא וואס פאר קויפן מיט אגרויסי מאס [כגון הסיטונות ומוכרי תבואה] דהיינו הסיטונות די וואס האנדלן מיט וויץ אדער מיט אנדערי תבואה (וואס קויפן צו זאמן פיל תבואה פון בעלי בתים אונ פאר קויפן אויף איין מאל זייער פיל): ה [רבי מאיר אומר את שדרכו להמדד בגסה ומדדו בדקה טפלה דקה לגסה] רבי מאיר זאגט די זאך וואס מען מעסט אלע מאל מיט אגרויסי מאס (איז מען דאך פטור פון דמאי. אזו וויא אין יענר משנה איז געשטאנען) אונ ער האט אבר די זאך פאר קויפט מיט אקליינר מאס. איז דיא גרויסי מאס הטפל צו דער קליינער. דאס הייסט איך רעכן ניט וויא ער פאר קויפט אלע מאהל (אויף דער גרויסער מאס) נאר איך רעכן וויא ער האט איצט פאר קויפט. אויף דער קליינר מאס איז זיא דער עיקר איצט. אונ ער דארף געבין מעשר [את שדרכו להמדד בדקה ומדד בגסה טפלה גסה לדקה] אדער פאר קערט אז ער פאר קויפט אלע מאהל מיט דר קליינר מאס אונ איז חייב במעשר אונ איצט האט ער פאר קויפט מיט דר גרויסר מאס. איז די קליינע מאס הטפל צו דר גרויסר אונ איך רעכן ניט וויא ער פאר קויפט אלע מאהל מיט דר קליינר מאס נאר אזוי וויא ער האט איצט פאר קויפט מיט דר גרויסר מאס אונ איז פטור פון מעשר. ווארום רבי מאיר גייט נאר נאך דר מאס וויא ער פאר קויפט איצט. (אזו איז נאך דר גירסא פון רע"ב עס איז דא נאך הגירסא מיט איין אנדר פשט שטייט אין תוי"ט) [איזה היא מדה גסה ביבש שלשת קבין ובלת דינר] וואס ווערט גרופן אגרויסי מאס. בייא אטרוקעני זאך דריי קבין. אונ פון נאסע זאכן (דהיינו אייל וויין) וואס עס איז ווערט איין גילדין [רבי יוסי אומר סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק כל זמן שהוא מוכרן אכסרה פטור] רבי יוסי זאגט קערב פייגן אונ קערב וויין טרויבן אונ קערב מיט ירק אז מען פאר קויפט זייא אן אמאס נאר אויפן בימיל וויא פיל מען גיט דר פאר. איז דר מוכר פטור פון מעשר ווארום מן הסתם האט דר לוקח מער ווי פיל עס איז ווערט דאריבר דארף ער געבין דיא מעשר ניט דער מוכר :

מאכילין

פרק ג **מאכילין** את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי. רבן גמליאל היה מאכיל את פועליו דמאי. גבאי צדקה. בית שמאי אומרים נותנין את המעושר לשאינו מעשר ואת שאינו מעושר למעשר. נמצאו כל האדם אוכלין מתוקן. וחכמים אומרים גובין סתם ומחלקין סתם והרוצה לתקן יתקן:

ב הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו לא ישליך עד שיעשר. הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר לא

פרק ג **מאכילין את העניים דמאי.** אפילו הן חברים וצריך להודיען והרוצה לעשרן יעשרן: **ואת האכסניא.** חיל של מלך ישראל, העובר ממקום למקום ומוטל על בני המקום לפרנסם מאכילין אותם דמאי בזמן שהיא עוברת אבל אם לנו שם בלילה חייבין לתקן: **רבן גמליאל היה מאכיל את פועליו דמאי.** עניים היו ואין הלכה כר"ג דכיון דחייב במזונותיהן כמאן פרע את חובו בדמאי: **ואת שאינו מעושר למעשר.** ונותנין לו ביותר מכדי מעשרותיו ונמצאו כל האדם אוכלים מתוקן וב"ש לטעמייהו דאמרי אין מאכילין את העניים דמאי: **והרוצה לתקן יתקן.** שלא הותר הדמאי לעניים אלא כשאוכלין אכילה אחת אצל בעל הבית אבל הפירות שבאו לידם חייבים הם לעשרן דמאי. דיקא נמי דקתני מאכילין את העניים דמאי ולא תני העניים אוכלין דמאי כ"כ הרמב"ם: **ב לחזום.** לכרות ולחתך ואין לו דומה במקרא: **להקל ממשאו.** שלא יכבד עליו: **לא ישליך עד שיעשר.** שמא ימצאם עם הארץ ויאכל אותם כשהיכם מתוקנים ונמצא נותן מכשול והכי מילי בירק שנאגד דאי בשלא נאגד אכתי לא אתחייב במעשר: **הלוקח ירק מן השוק.** ונטל אגודות

פרק ג (מאכילין את העניים דמאי) מען מעג געבן עסן עניים דמאי (נאר ער דארף זיי זאגין אז דאס איז דמאי אונ ווער עס וועט וועלין מעשרין זאל מעשרין (ואת האכסניא דמאי) אז אחיל פון המלך ישראל גייען דורך פון איין ארט צום אנדערין אונ די מענטשין פון דעם ארט מזין זיי געבן עסין מעג מען זיי געבין עסין דמאי (ר"ג היה מאכיל את פועליו דמאי) רבן גמליאל פלעגט געבן עסן. זיינע פועלים דמאי (גבאי צדקה בית שמאי אומרים נותנין את המעושר לשאינו מעשר ואת שאינו מעושר למעשר) בית שמאי זאגין אז די גבאים גיבין די גימעשרטי צו די עניים וואס גיבין ניט קיין מעשר. אונ די ניט גימעשרטי גיבין זיי צו די עניים וואס גיבין מעשר (נאר מען דארף זיי געבן אביסיל מער וויא פיל זיי וועלין דארפין געבין מעשר (נמצאו כל האדם אוכלין מתוקן) וועט אויס קומען אז אלע וועלין עסין גימעשרטי (וחכמים אומרים גובין סתם ומחלקין סתם והרוצה לתקן יתקן) אונ דיא חכמים זאגין מען נעמט צו זאמען דיא תבואה סתם (אונ מען פרעגט ניט אוב עס איז גימעשרט) אונ מען צו טיילט סתם (מען פרעגט ניט ווער גיט מעשר אונ ווער ניט) אונ ווער עס וועט וועלן זאל געבן מעשר. ווארום דם וואס עס שטייט אז אעני עסט דמאי. דם איז נאר אז ער עסט איין סעודה באיי דעם בעל הבית. אבר אז מען גיט דעם עני אהיים תבואה מוז ער אוך געבן מעשר: ב (הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו לא ישליך עד שיעשר) אז איינר טראגט ירק אונ דיא משא איז אים צוא שווער וויל ער אפ שניידן דיא בלעטר פון דיא ירק דיא משא זאל אים גרינגר ווערין. טאר ער ניט אוועק ווארפן דיא בלעטר סיידן ער זאל זייא מעשרין. (ווארום טאמר וועט זייא גפינן איין עם הארץ וועט ער זייא עסין אום גימעשרט. האט דאך דר בעל הבית גטאן אמכשול): (הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר לא יחזיר עד שיעשר שאינו מחוסר אלא מנין) ווען איינר קויפט ירק אין גאס

לא יחזור עד שיעשר שאינו (נ"א מעושר) מחוסר אלא מנין · היה עומד ולוקח וראה טוען אחר יפה ממנו מותר להחזיר מפני שלא משך : ג המוצא פירות בדרך ונטלן לאוכלן ונמלך להצניע לא יצניע עד שיעשר · ואם מתחלה נטלן בשביל שלא יאבדו פטור · כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי לא ישלח לחבירו דמאי · רבי יוסי מתיר בודאי ובלבד

אגודות ירק בידו שמונקן ידוע כך וכך אגודות בפרוטה ולאחר שנטלן נמלך עליהן להחזירן למוכר : לא יחזור עד שיעשר. ויתן לו דמי המעשר שהוא מפריש דמאי אגבהינהו נעשו שלו ונתחייב עליהן לעשרן: שאינו מעושר אלא מנין. שהי מעושר הוי פירושא מחוסר כלו' כבר קנה אותם בהגבהה ולא היה מחוסר אלא למנותן שכבר היה ידוע כך וכך אגודות בפרוטה : היה עומד ולוקח. ולא נטלם בידו ולא הגביהם : טוען אחר. משאוי אחר של ירקות · ג לא יצניע עד שיעשר. דאסור להוציא מידו דבר שאינו מתוקן : שלא יאבדו. ולא נתכוין לזכות בהן : שאין אדם רשאי למכרו דמאי. כגון במדה דקה דאמרינן בפרקין דלעיל : לא ישלח לחבירו דמאי. בדקה אבל שולח לו בגסה כיון שרשאי למוכרו בגסה : רבי יוסי מתיר. לשלוח לחברו ודאי אפילו בדקה ובלבד שיודיעו ומודה רבי יוסי שבדמאי אסור בדקה ואין הלכה כרבי יוסי :

לסוחן

אונ הט גנומן אין האנט די בינטלאך ירק אונ דעם מקח וויא טייער אבינטיל ירק קאסט הט מען גיוואוסט. מען הט נאר גיבארפט איבר ציילן ווי פיל בינטלאך (הט ער דאך שוין דיא ירק קונה גוועזן). אונ דר נאך הט ער חרטה אונ וויל ניט קויפן אונ גיט זיי אוועק צוריק דעם מוכר איז דר דין ווייל ער הט שוין די ירק קונה גוועזן איז דאך דיא ירק זיינע איז דאס גלייך וויא ער וויל איצט צו ריק פאר קויפן דעם מוכר. דאריבר טאר ער ניט געבן דעם מוכר ביז ער זאל פריער מעשרן. ווארום ער טאר ניט ארויס געבן פון האנט קיין אום גימעשרטי פירות. אונ דעם מוכר וועט ער באצאלן בצאהלן ווי פיל די מעשר איז ווערט ווארום דר מוכר האט דאך גיקענט פאר קויפן מיט דיא מעשר וואלט דאך גיוועזן מער בינטלאך וואלט ער מער געלט גנומן [והיה עומד ולוקח וראה טוען אחר יפה ממנו מותר להחזיר מפני שלא משך] אבער בשעת ער איז גשטאנען ביי דעם קויפן אונ ער הט נאך די ירק ניט גנומן אין האנט הט ער דר זעהן ליגן בעסרי ירק וויא די וואס ער דינגט אונ ער נעמט יעני ירק אונ די גיט ער אוועק. דארף ער ניט מעשרן די וואס ער גיט אוועק. ווייל ער הט נאך די ירק ניט גנומן אין האנט הט ער זייא נאך ניט קונה גיוועזן : ג [המוצא פירות בדרך ונטלן לאוכלן ונמלך להצניע לא יצניע עד שיעשרן] ווען איינר הט געפונען פירות אין וועג אונ ער האט זיי גנומען צום עסין אונ נאך דעם הט ער זיך בעדאכט ער זאל זיי בהאלטן. טאר ער זיי ניט בהאלטין ביז ער זאל זיי מעשרין. ווארום ער טאר ניט אוועק לייגין קיין אום גימעשרטי פירות [ואם מתחלה נטלן בשביל שלא יאבדו פטור] אונ אויב ער הט זיי גנומען זיי זאלין ניט פאר לוירין ווערין (אונ ניט ער זאל זיי זוכה זיין פאר זיך) מעג ער זיי בהאלטין אן גימעשרט (ווארום זיי זענען דאך ניט זיינע) [כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי לא ישלח לחבירו דמאי] אלע זאכין וואס דר מענטש טאר ניט זאר קויפן דמאי (דהיינו מיט אקליינע מאס ווי עס איז גישטאנען פרק ב' משנה ה') טאר ער ניט שיקין זיין חבר דמאי. (אבר מיט אגרויסי מאס וואס ער מעג פר קופן דמאי מעג ער שיקין דמאי אויך) [ר' יוסי מתיר בודאי ובלבד שיודיענו] איינר מעג שיקן צום אנדרן פירות וואס זענען געווים ניט

ד לטוחן כותי. לטחי בטוחן התבואה: הרי הן בחזקתן. דלא חשידי שמא החליפו אלו המתוקנים באחרים שאינן מתוקנין: לטוחן עובד כוכבים דמאי.

ולסמיכן אלא הטוחן חיישינן שמא נתחלפה קופה בקופות אחרות של ישראל שכן דראי אבל פירות ליכא למימר שמא החליפן בפירות של ישראל אלא שמא החליפן העובד כוכבים

דעובד כוכבים חשוד להחליף ולבתר דאשכחו יונה בראש הר גריזים לכותים שהיו עובדים אותה. כותי הרי הוא כעובד כוכבים: אצל העובד כוכבים בפירותיו. ופירות של

ובלבד שיודיענו: ד המוליך חטים לטוחן כותי או לטוחן עם הארץ בחזקתן למעשרות ולשביעית. לטוחן עובד כוכבים דמאי. המפקיד פירותיו אצל הכותי או אצל עם הארץ בחזקתן למעשרות ולשביעית. אצל העובד כוכבים כפירותיו. רבי שמעון

בפירותיו לפיכך הרי הן כפירותיו של עובד כוכבים ורבי שמעון סבר דאף בפירות חיישינן שמא נתחלפו בבית העובד כוכבים בפירות של ישראל אחר. שכשם שישראל זה הפקיד

עובד כוכבים פטורים מן המעשר וראשה מפני שדרך בני אדם להוליך קופות רבות של חטים פירותיו ביד העובד כוכבים כך יש לחוש שמא ישראל אחר מן החשודים על המעשרות הפקיד

גמעשרט געווארן נאר ער זאל אים זאגן אז מען האט פון זיי ניט גנומן קיין מעשר (וועט דר חבר געבן דר פון מעשר) אבר דמאי טאר ער ניט שיקן אום גימעשרט אפילו ער וועט איהם זאגן אז עס איז ניט גימעשרט. ווייל דמאי איז ביי אמענטשין גרינג האט רבי יוסי מורא טאמר וועט ער פארגעסן צו זאגן אז זיי זענען ניט גמעשרט אונ יענר וועט מיינן ווייל מען האט אים ניט גיזאגט אז זיי זענען ניט גימעשרט מן הסתם האט מען זיי גימעשרט וועט ער דאך עסן אום גימעשרט:

ד [המוליך חטים לטוחן כותי או לטוחן עם הארץ בחזקתן למעשרות ולשביעית] ווען איינר פירט ווייץ צו אמילנר וואס ער איז אכותי אדר איין עם הארץ. זענען די ווייץ אין זייער חזקה אזוי ווי זייא זענען גוועזן פריער. צוא מעשר אונ צוא שביעית אויב זייא זענין גיוועזן גימעשרט אדר זייא זענען ניט גוועזן פון שביעית רעכענט מען זייא איצט אויך אזוי. אונ איך האב ניט מורא טאמר האבן זיי די ווייץ אום גביטן אויף אנדרי ווייץ פון אנדרי מענטשן וואס האבן גיבראכט צו מאלין אונ יעני זענען ניט גיוועזן גימעשרט אדר זיי זענען גיוועזן פון שביעית. ווארום דר כותי אונ דר עם הארץ ווייסן אז אנדרי מענטשין גיבין מעשר אונ אנדרי ניט. דאריבר היטין זיי מען זאל ניט פאר ביטן איינעמס תבואה אויף דעם אנדרענס [לטוחן עובד כוכבים דמאי] אבר אז ער האט גגעבן צו אמילנר וואס ער איז איין עובד כוכבים אפילו ער האט געגעבן גימעשרטי תבואה. זענן איצט די תבואה דמאי. ווארום מען בריינגט צו מאלין גימעשרטי תבואה אונ ניט גימעשרטי. אונ דר עובד כוכבים ווייס ניט קיין חילוק דאריבר שטעלט ער אלע תבואות אין איינם גמעשרטע מיט ניט גימעשרטע. דאריבר דארף יעדר מעשרין פון ספק טאמר האט ער די ניט גימעשרטע [המפקיד פירותיו אצל הכותי או אצל עם הארץ בחזקתן למעשרות ולשביעית] ווען איינר באהאלט זייני פירות ביא הכותי אדר ביא איין עם הארץ זענן זיי אין זייער חזקה (אזוי ווי זיי זענן גוועזן פריער) צו מעשר עני אונ צו שביעית. ווארום זיי מישן ניט אוים די פון אחבר מיט זייערי פירות [אצל העובד כוכבים בפירותיו] אבר אז ער ניט בהאלטין צו איין עובד כוכבים זענן די פירות וויא די פירות פון עכו"ם. אונ מען דארף פון זיי ניט געבין קיין מעשר. ווארום פירות בריינגט מען דאך ניט צו מאלין האט דאך דר עכו"ם נאר דיא פירות פון דעם איין איד וואס ער האט אים געגעבן צו באהאלטין. אונ ער

שמעון אומר דמאי: ה הנותן לפונדקית מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה לחלוף. א"ר יוסי אין אנו אחראין לרמאין אינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד: ו הנותן להמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שהיא חשודה לחלוף את המתקלקל. א"ר יהודה רוצה היא בתקנת

גם כן בידו ונתחלפו אלו באלו ואין הלכה כר' שמעון: ה לפונדקית. שומרת הפונדק והולכי דרכים מתאכסנים אצלה: מעשר את שהוא נותן לה. דאין חבר מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן: ואת שהוא נוטל ממנה. דאע"ג דע"ה אינו חשוד להחליף כדאמרן לעיל הפונדקי' חשוד' להחליף שהיא מתכוונת לטובה ונותנת מה שהוא יותר יפה לחבר ואומרת בלבה ראוי באכיל מאלי שהוא חם ויפה להבר

ואני אטול את שלו הסר והגרוע: אין אנו אחראין לרמאים. כלומר אין אחריות הרמאים עלינו לשומרם שלא יאכלו דבר שאינו מעושר לפיכך אינו מעשר מה שהוא נותן לה ואם תקנתו הפונדקית לעצמה ותאכלנו כשאין מתוקן אין לחבר מזה כלום ואינו מעשר אלא מה שהוא נוטל בלבד ורבי יוסי סבר דלגזל היא מתכוונת ואין הלכה כרבי יוסי: ו המתקלקל. פת או תבשיל שנתקלקל: אמר רבי יהודה.

בידו'

האט זיי גווים פאר ביטן אויף זייני פּירות וואָרום איין עובד כוכבים איז חשוד צו פאר בייטן דעם אידינס אויף זיינע. דאריבר דארף מען ניט געבן קיין מעשר (וואָרום פּירות פון איין עכו"ם זענן פּטור פון מעשר). [רבי שמעון אומר דמאי] אונ רבי שמעון זאגט אזו ווי דר איד האט איהם געבן צו בהאלטן אזו קען זיין אז נאך איין איד האט איהם אויך געגעבן צו בהאלטן אונ יענעמס פּירות זענן געווען דמאי אונ ער האט צו מישט די פּירות פון די ביידע צו זאמן איז דאך צו מישט געוואָרן מיט דמאי דאריבר דארף ער אפּ שיידן דמאי: ה [הנותן לפונדקית מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה לחלוף] ווען איינר גיט פּירות צו קאכן צו אשה וואס זי איז איין בעלת אכסניא. מוז ער געבן מעשר פון די פּירות וואס ער גיט איר. (וואָרום אחבר טאר ניט ארוס געבן פּירות וואס זיי זענן ניט גימעשרט). אונ וואס ער נעמט פון איר דארף ער נאך אמאהל מעשרן. וואָרום זי איז אין חשד ווייל זי איז הבעלת אכסניא וויל זי אז דער אורח זאל הנאה האבן פון עסן בייט זי אום די עסן פון אורח אויף איהרע עסן. אונ איהרע עסן זענן דאך דמאי דאריבר דארף ער מעשרן וואס ער נעמט פון איהר. [אמר רבי יוסי אין אנו אחראין לרמאין אינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד] רבי יוסי זאגט דאס וואס זי בייט אום דס עסן מיינט זי ניט די טובה פון אורח נאר זי מיינט איר טובה. זי וויל דאס עסן פון אורח. ווייל זייני זיין בעסר. מיינט זי דאך צו גזלנן אונ פאר אגזלן דארף מען ניט פאר זארגן ער זאל ניט עסן קיין אום גימעשרטי. דאריבר דארף דר אורח ניט מעשרן דאס וואס ער גיט איהר. אונ דר אורח האט ניט קיין עבירה וואס די בעלת אכסניא ועט עסן אום גמעשרטע. וואָרום זאל זי ניט גזלנן. נאר וואס ער נעמט פון איהר דארף ער מעשרן ער זאל ניט עסן אום גמעשרט: ו [הנותן להמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שהיא חשודה לחלוף את המתקלקל] ווען איינר האט אשוויגר איין עם הארץ אונ ער גיט איהר פּירות צו קאכן פון זיינט וועגן. מוז ער אויך געבן מעשר פון די וואס ער גיט איר אונ פון די וואס ער נעמט פון איר. ווייל זי איז אין חשד אוב עס וועט ניט גוט זיין דאס עסן זאל זיא אום בייטן איף איר עסן. [אמר רבי יהודה רוצה היא בתקנת בתה ובושה מתתנה]. זאגט

ירושל' מפרש דקמייתא נמי מלתיה דרבי יהודה היא והכי קאמר מפני שהיא חשודה להחליף את המתקלקל דברי רבי יהודה שרבי יהודה אומר רוצה היא בתקנת בתה וכו': **בנותן לחמותו שביעית.** בנותן לה להאכיל ולבשל בשנת השביעית: **שאינה חשודה להאכיל את בתה שביעית.** דחמירה להו שביעית ואפילו אם יתקלקל לא תחליפנו בפירות שביעית והלכה כרבי יהודה:

פרק ד הלוקח פירות. בשבת יאכל על פיו. דאימת שבת עליו שמתיראים לעבור עבירה ולשקר בשבת יותר מבחול: **תרומת מעשר של דמאי.** להכי נקט תרומת מעשר

בתקנת בתה ובושה מחתנה. מודה ר' יהודה בנותן לחמותו שביעית שאינה חשודה להחליף להאכיל את בתה שביעית:

פרק ד הלוקח

פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן (ירוש' שואלו בשבת ואוכלו על פיו) ושואלו בשבת יאכל על פיו. חשכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר. לא מצאו אמר לו אחד שאינו נאמן על המעשרות מעושרין הן אוכל על פיו. חשכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר. תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה

ר"ש

רבי יהודה (פאר וואס בייט זי איבער) ווייל זיא וויל ער זאל ניט זאגן אויף איר טאכטער אז זיא קען ניט קאכן אונ זי שעמט זיך פאר איר איידים מען זאל אים געבן שלעכטי עסין. [מודה רבי יהודה בנותן לחמותו שביעית שאינה חשודה להחליף להאכיל את בתה שביעית] דס איז רבי יהודה מודה ווען איינר גיט זיין שוויגר פירות צו קאכן. אין יאהר פון שביעית. אונ דיא פירות זענן ניט פון שביעית) איז די שוויגר ניט אין חשד טאמר איז דם עסין שלעכט גיוען אונ זי הט אום גיביטן אויף פירות פון שביעית. ווארום שביעית איז בייא איר אגרוסער איסור אוב זי וואלט אום גביטן אויף פירות שביעית וואלט זי איהם גזאגט אז די פירות זענן שביעית ער זאל ניט עסן אזו ווי דער דין איז צו עסן פירות שביעית:

פרק ד הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן ושואלו בשבת יאכל על פיו]. ווען איינר הט גקופט פירות פון אמענטשן וואס איז ניט בגלובט אויף מעשרות. אונ ער הט פר געסן מעשר צו געבן. אונ ער פרעגט איהם אום שבת אוב ער הט געגבן מעשר. הט ער געענטפערט ער הט געגעבן. מעג מען עסין די פירות אום שבת. ווארום דר עם הארץ הט מורא צו זאגן אליגין אום שבת: [חשכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר]. ווי עס איז שון פינסטער גווארן שבת צו נאכט טאר ער ניט עסין פון די פירות ביז ער נעמט אראפ מעשר (אויף די וואס ער הט געגעסן אום שבת אונ אויף די וואס איז געבליבן. ווארום מען הט נאר געגלובט דעם עם הארץ אום שבת. נאר אויף שבת. ער זאל האבן איין עונג שבת): [לא מצאו אמר לו אחד שאינו נאמן על המעשרות מעושרין הן אוכל על פיו] אז דר וואס הט געקופט די פירות הט ניט געפונן דעם עם הארץ וואס הט פר קופט ער זאל אים פרעגן אוב דיא פירות זענן גמעשרט. נאר איין אנדר עם הארץ וואס איז אויך ניט בגלובט אויף מעשר הט גזאגט (אום שבת) אז ער וייס אז די פירות זענן גמעשרט. איז ער בגלובט אונ מען מעג עסין די פירות אום שבת: [חשכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר] אז עס איז פינסטער גווארן שבת צו נאכט טאר מען ניט עסן דיא פירות ביז מען זאל אראפ נעמן מעשר (אזו ווי פריער איז גשטאנן). [תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה רבי שמעון שזורי אומר אף בחול שואלו

מעשר דעמי הארץ נחשדו עליה דסברי אינה במיתה כל זמן שלא הופרש מעשר ראשון אבל תרומה גדולה לא נחשדו עליה ותרומת מעשר הויא א' ממאה והחזר' למקומה לפחות ממא' חזרה ומדמעת :

שואלו ואוכלו על פיו. דמאחר שנקרא לה שם תרומה אימת דמוע על עם הארץ וירא לשקר והלכה כרבי שמעון שזורי :

ב המדיר את חבירו שיאכל עמו. דאמר ליה קונס מה שאתה נהנה לי אם אין אתה סועד אצלי : **שבת הראשונה** · של סעודת נשואין לבחור שנשא בתולה התירו לו לאכול עמו משום איבה :

ג אין צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי. דלא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני שהם יודעים שפירות הטבולים למעשר עני הם במיתה ונפריש אותו ולוקחים אותו לעצמן :

ר"ש שזורי אומר אף בחול שואלו ואוכלו על פיו : ב המדיר את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות · אוכל עמו בשבת הראשונה ואף ע"פ שאינו (ירושל' נאמן) מאמינו על המעשרות ובלבד שיאמר לו מעושרין הן · ובשבת שניה אע"פ שנדר ממנו הנייה לא יאכל עד שיעשר : ג רבי אליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם למעשר

וחכמים

ואוכלו על פיו] איין עם הארץ איז חשוד אויף תרומת מעשר אז ער הט ניט געגעבן צום כהן .
ווארום ער מיינט אז דר לוי וואס נעמט מעשר דארף געבן תרומת מעשר אונ ער האט דאך
ניט געגעבן קיין מעשר איז ער פטור פון תרומת מעשר . זאגט די משנה אוב אחבר הט אפ
געשייט תרומת מעשר (דס איז איינס פון הונדרט) פון די תבואה וואס ער הט געקויפט בייא דעם
עם הארץ . אונ די תרומת מעשר איז אריין געפאלן אין די ניין אונ ניינציג וואס איז געבליבן .
איז דאך צו מישט געווארן תרומה מיט חולין . זאגט רבי שמעון שזורי אפילו אום דר וואכן זאל
מען פרעגן דעם עם הארץ אוב ער האט אפ געשייט פון די תבואה תרומת מעשר . אונ אוב
ער זאגט אז ער האט שון געגעבן פון די תבואה תרומת מעשר איז ער בגלויבט . איז דאך דיא
וואס דר חבר האט אפ געשייט ניט קיין תרומת מעשר . מעג מען עסין די תבואה . ווארום
איין עם הארץ הט מורא פר תרומה ווארום ער וויים אז אויף תרומה קומט מיתה אז אישראל
עסט דס . אונ ווי באלד ער הערט נאר אז דס ווערט אויך גרופן תרומה האט ער שון מורא צו
זאגן אליגן . אונ אז ער זאגט ער הט אפ געשייט תרומת מעשר גלויבט מען איהם : ב [המדיר
את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות] ווען איין עם הארץ זאגט צום חבר
מיט איין נדר אז ער מוז עסין בייא איהם . אונ ער גלויבט איהם ניט אויף מעשרות . [אוכל עמו
בשבת הראשונה ואף על פי שאינו מאמינו על המעשרות] מעג ער עסין מיט איהם דעם ערשטן
שבת נאך זיין חתונה . (ווייל דר עם הארץ מאכט די סעודה אונ אז ער וועט ניט עסן בייא איהם
וועט זיין השנאה) [ובלבד שיאמר לו מעושרין הן] נאר דר עם הארץ זאל איהם זאגן אום שבת
אז זיי זענן גמעשרט . [ובשבת שניה אף על פי שנדר ממנו הנייה לא יאכל עד שיעשר] אונ
דעם אנדרן שבת אפילו ער זאגט איהם מיט הנדר ער זאל בייא איהם עסין . טאר ער ניט עסין
בייא איהם ביז ער זאל זעהן אז מען גיט דר פון מעשר . (ווארום אז ער הט שון איין מאהל
בייא אים געגעסן אונ דעם אנדרן שבת נאך דר חתונה מאכט מען שון ניט קיין גרויסי סעודה וועט
שון ניט זיין קיין שנאה אז ער וועט ניט עסין בייא איהם : ג [רבי אליעזר אומר אין אדם
צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי] רבי אליעזר זאגט אז אחבר דארף ניט אפ שיידן מעשר

עני

למעשר עני של דמאי · וחכ"א קורא שם ואינו צריך להפריש: ד מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי ולמעשר עני של ודאי לא יטלם בשבת · ואם היה כהן או עני למודים לאכול אצלו יבואו ויאכלו ובלבד שיודיעם: ה האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא נאמן וממי שהוא מעשר אינו נאמן

וחכמים אומרים. אעפ"כ קורא לו שם שהרי אינו מפסיד כלום בזה דאינו צריך להפריש וליתן לעני משום דעני הוא בזה מוציא מחבירו והמוציא מחבירו עליו הראיה: ד מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי. שאמר תרומת מעשר שאני חייב להפריש מכרי זה יהא מונח בצפונו או בדרומו ולא הפרישה ותרומת מעשר של דמאי דנקט לפי שהישראל קורא לה שם ונותנה לכהן ולוקח המעשר לעצמו אבל תרומת מעשר של ודאי אין הישראל קורא לה שם אלא הוא נותן מעשר ללוי והלוי מפריש תרומה מעשר ונותנה לכהן: לא יטלם. כדי ליתנם לכהן או לעני שהאמר והשמבוי שאסור ליתן מתנות לכהן ולעני בשבת אבל בלמודים לאכול אצלו כלומר הרגילין לאכול על שלחנו שרי ובלבד שיודיעם שהם של תרומת מעשר או של מעשר עני שאם אינו מודיעם והם סבורים שמשלו הוא מאכילם הוי ליה כמאכיל אורחיו תרומ' ומעשרו' שהוא אסור: ה אינו נאמן. דאפילו יגלה שלקח ממי שאינו נאמן מצי לאשתמוטי ולומר בעיני היה נאמן אבל כי אמר ליה מאיש פלוני. לא מצי לישתמוטי

עני פון דמאי אונ אוך ניט רופן דעם נאמן מעשר עני. ווארום דר עם הארץ ווייס אז מען עבט תבואה וואס איז פון זיי ניט אפ געשייט געווארן מעשר עני קומט מיתה. דאריבער הט דר עם הארץ געוויס אפ געשייט מעשר עני. נאר ער הט זיי ניט געגעבן דעם עני. אבער די תבואה איז גימעשרט פון מעשר עני [וחכמים אומרים קורא שם ואינו צריך להפריש] אונ די חכמים זאגן אז ער דארף אויף די תבואה רופן דעם נאמן מעשר עני. ווארום דר חבר הט דאך קיין זאגן גיט דר פון. ער דארף דאך דעם עני ניט אוועק געבן דעם מעשר. ווארום ער וועט הייסן דעם עני ער זאל ברייגגן עדות אז דר עם הארץ הט ניט געגעבן קיין מעשר עני: ד [מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי ולמעשר עני של ודאי לא יטלם בשבת] אחבר וואס ער האט באדארפט אפ שייען פון דמאי תרומת מעשר. הט ער געזאגט די תרומת מעשר וואס איך דארף געבן זאל זיין אין צפון זייט (אדר אין איין אנדר זייט) פון דעם כרי (הויפן תבואה). אדר ער הט גהאט תבואה וואס זיי זענן געוויס חייב געווען במעשר עני הט ער געזאגט די מעשר עני זאל זיין אין צפון זייט (אדר אין איין אנדר זייט פון דעם כרי תבואה. טאר ער ניט נעמן אום שבת די תרומת מעשר אונ געבן דעם כהן אדר די מעשר עני דעם עני. ווארום מען טאר ניט געבן תרומה אונ מעשר אום שבת [ואם היה כהן או עני למודים לאכול אצלו יבואו ויאכלו ובלבד שיודיעם] אונ אוב דר כהן אדר דר עני זענן געוואנט צו עסן ביי אים. מעג ער געבן דעם כהן די תרומת מעשר אונ דעם עני די מעשר עני (אום שבת) זיי זאלן עסן ביי אים. נאר ער זאל זיי זאגן אז דס איז די תרומה אונ מעשר וואס ער דארף זיי געבן: ה [האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא נאמן וממי שהוא מעשר אינו נאמן] ווען איינר זאגט צו איינם וואס איז ניט באגלויבט אויף מעשרות קויף פאר מיר פירות פון דעם וואס איז באגלויבט אויף מעשר. איז דר שליח ניט באגלויבט צו זאגן אז ער הט זיי גקויפט פון דעם וואס איז באגלויבט אויף מעשר. ווארום דר שליח הט ניט מורא צו זאגן ליגן ווייל דר בעל הבית קען ניט וויסן

לאשתמוטי דהא איכא דמאי ליקח מאחר : ז איש פלוני נאמן הרי זה נאמן. אע"ג דלא היה ראוי להאמינו כיון שהוא עצמו חשוד אלא היא שהקילו בדמאי משום חיי נפש ודוקא כשאין מכיר אדם שם אבל אם מכיר אדם שם לא יקנה אלא מן המומחה : מי כאן מוכר ישן. שאינו במה יאכילוהו חדש קודם שיקריב העומר ורוב עמי הארץ אין חשודים על החדש והוי כדמאי דרוב עמי הארץ מעשרים הן הלכך לא החמירו עליהן כל כך דנימא שהם גומלים חסד זה לזה העיד אתה עלי ואני אעיד עליך : ז החמרים. המביאים תבואה ממקום הזול למקום היוקר : אין נאמנים · דודאי גומלים זה את זה

נאמן · מאיש פלוני הרי זה נאמן · הלך ליקח ממנו ואמר לו לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהוא נאמן אינו נאמן : ו הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם אמר מי כאן נאמן מי כאן מעשר אמר לו אחד אני איני נאמן (ס"א אמר ליה) איש פלוני נאמן ה"ז נאמן · הלך ליקח ממנו אמר לו מי כאן מוכר ישן אמר לו מי ששלחך אצלי אע"פ שהן כגומלין זה את זה הרי אלו נאמנין : ז ההמרים שנכנסו לעיר אמר אחד שלי חדש ושל חבירי ישן · שלי אינו מתוקן ושל חברי מתוקן אינן נאמני

ומסבח

אוב ער הט גזאגט אליגן . אז דר בעל הבית וועט אים פרעגן פון וועמן ער הט גקויפט און ער וועט אים זאגן פון דעם מענטשן . אפילו מען וועט וויסן אז דר מענטש איז ניט באגלויבט אוף מעשרות . וועט דר שליח זאגן איך האב גימיינט אז ער איז יא באגלויבט (מאיש פלוני הרי זה נאמן) אבער אז דר בעל הבית הט אים גזאגט אז ער זאל קויפן פירות פון דעם מענטשן און דר שליח זאגט אז ער הט אזו גטאן . איז ער באגלויבט . ווארום ער וועט ניט זאגן קיין ליגן זייל מען וועט דאך קענן וויסן אוב ער זאגט ליגן (אבער אז דר שליח זאגט איך בין גגאנגן צו דעם ווס דוא האסט מיר גהייסן און איך האב אים ניט גפונן בין איך גגאנגן צו איין אנדרין ווס ער איז באגלויבט אוף מעשר . איז דר שליח ניט באגלויבט ווארום ער קען דאך זאגן אליגן (אזוי ווי פריער איז גשטאנן) : ו (הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם אמר מי כאן נאמן מי כאן מעשר אמר לו אחד אני איני נאמן איש פלוני נאמן הרי זה נאמן) ווען איינר גייט אריין אין א שטאט און ער קען דארטן ניט קיין מענטש און ער פרעגט ווער איז באגלויבט אוף מעשרות הט איינר צו אים גזאגט איך בין ניט באגלויבט אוף קיין מעשרות נאר יענער מענטש איז יא בעגלויבט . איז דער מענטש בעגלויבט אוף יענם אז ער איז באגלויבט אוף מעשר און ער מעג פון אים קויפן פירות און דארף ניט מעשרן (והלך ליקח ממנו אמר לו מי כאן מוכר ישן אמר לו מי ששלחך אצלי אף על פי שהן כגומלין זה את זה הרי אלו נאמנין) איז דר פרעמדר גגאנגן קויפן ביי דעם מענטשן וואס מען הט אים גזאגט ער איז באגלויבט אוף מעשרות . און ער הט אים גיפרעגט ווער איז באגלויבט אוף (ישן) (ווארום נייע תבואה טאר מען ניט עסן איידר מען הט מקריב גיוועזן דעם עומר) אז די תבואה איז אלטי . האט ער אים גיענטפרט איך האב ניט קיין אלטע תבואה נאר דר ווס האט דיך גשיקט צו מיר ער הט אלטי תבואה און ער איז באגלויבט דארוף . האטשי עס זעהט אוס ווי זיי וואלטן זיך גרעט דוא זאלסט אוף מיר זאגן גוטס און דר פאר וועל איך אוף דיר זאגן גוטס פון דעסט וועגן זענן זיי באגלויבט (וייל ביי דם רוב עמי הארץ איז דר איסור פון ישן איין גרויסר איסור דאריבער איז מען זיי ניט חושד) : ז (ההמרים שנכנסו לעיר אמר אחד שלי חדש ושל חבירי ישן . שלי אינו מתוקן ושל חבירי מתוקן אינן נאמנין) די וואס פירן תבואה אוף איזלן (פון דר שטאט וואס איז וואלוויל צו פאר

קויפן

ומסבח של חבירו בעיר ע כדי שיסבח חבירו גסס ודקה מכורשים לעיל ספ"ב : נוטל כדי
אם שלו בעיר אחרת: רבי יהודה אומר תרומת מעשר . דהיינו אחד ממאה וכדי
נאמנים . הואיל ורוב ע"ה מעשרים הן חלה אחד ממ"ח ולא שיפרישם מן הככר שלקח
בדמאי הקילו משום חייהן של בני העיר מן הנחתום אלא קובע להם מקום ומניחם
מוכרי תבואה ופירות רגילין לבא שם ואין הלכה כרבי יהודה :

ר' יהודה אומר ' נאמנין :

פרקה **הלוקח** מן הנחתום כיצד הוא מעשר נוטל כדי תרומת מעשר וחלה ואומר אחד ממאה ממה שיש כאן הרי (ירושל' זה) בצד זה מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו והשאר חלה ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות

הלוקח מן נחתום . כשהנחתו' מוכר במדה גסה שלוקח ממנו חייב לתקן מה שהוא לוקח והנחתום פטור והא דתנן לעיל בפרק שני שהנחתומים

מחוברים במקומם : אחד ממאה ממה שיש כאן. מכל מה שיש כאן מהמעשר אף עם כדי שיעור חלה שהפרים עשוי מעשר וכמלא מפרים מעשר אף מן החלה : ושאר מעשר . דהיינו עוד תשעה סמוך לו הרי קבע

חייבים להפרים כדי שיעור תרומת מעשר מקום לכל המעשר ואותו האחד שקראתי
וחלה התם מיירי במוכר במדה דקה שמפני לו שם מעשר תחילה עשוי תרומת מעשר
שהוא משתכר הרבה הטילו עליו לעשר א"כ על התשעה הסמוכים לו . והשאר חלה .
מפני התינוקות שלוקחים ממנו שמוכר בדקה א' ממ"ח שהפרשתי חלה : ומעשר שני
כדי שלא יאכלו טבלים הטילו עליו לתקן: מדה בצפונו או בדרומו . קובע לו מקום ואחר

כך

קויפן אין דר שטאט ווס איז טייער זענן גקומן אין אשטאט זאגט איינר טייני תבואה איז
ביליג (טאר מען זיי ניט עסין פאר פסח איידר מען איז מקריב דעם עומר) אונ מיין חברים איז
אלטע (מעג מען זיי שוין עסין) . אדר ער זאגט טייני תבואה זענן ניט גימעשרט אונ מיין חברים
זענן גימעשרט . זענן זיי ניט באגלויבט . ווארום עס קען זיין אז זייא האבן אפ גימאכט אין דר
שטאט זאל דר לויבן דעמס תבואה אין דר אנדערר שטאט וועט זיין פאר קערט וועט דר
אנדערר לויבן זייני תבואה [רבי יהודה אומר נאמנין] רבי יהודה זאגט זיי זענן באגלויבט וייל
אז מען וועט זיי ניט גלויבן וועלין זיי ניט ברייגגן קיין תבואה צו פאר קויפן וועט דאך זיין אהונגר
אין שטאט . דאריבר דארף מען ניט מחמיר זיין :

פרק ה [הלוקח מן הנחתום כיצד הוא מעשר] ווען איינר קויפט פון אבעקר (וואס פאר קויפט מיט
אגרויסי מאס איז דאך דר דין אז ער איז פטור פון דמאי נאר דר וואס קויפט בייא
אים דארף געבן מעשר . זאגט די משנה) ווי גיט ער די מעשר [נוטל כדי תרומת מעשר וחלה]
ער נעמט דעם שיעור ווי פיל מען דארף געבן תרומת מעשר (דס איז איינס פון הונדרט) אונ
ווי פיל מען דארף געבן חלה (דס איז איין אכט אונ פירציגסטי טייל) [ואומר אחד ממאה ממה
שיש כאן הרי בצד זה מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו]
אונ ניט ער שייט אפ פון דעם ברויט . נאר ער זאגט איין הונדרט חלק פון דעם ברויט זאל
זיין אין דעם זייט פון דעם ברויט מעשר . אונ נאך ניין טייל בייא דעם איינם זאל אויך זיין מעשר
דר נאך זאגט ער דעם טייל וס איך האב גיזאגט ער זאל זיין מעשר . זאל ער ווערין תרומת
מעשר אויף די איבריגי ניין טייל [והשאר חלה ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות]
אונ די איבריגי זאל זיין חלה (מיינט דעם אכט אונ פירציגסטן טייל וס איך האב אפ גישייט

אין

כך יהללו ואינו צריך להוסיף חומש : ב נוטל אחד משלשים ושליש. היינו שליש ממאה וסאה שנוטל יש בהם [נ"ל בה] ג׳ שלישים שניים מהן לתרומה גדולה הרי ממאה ואחד לתרומת מעשר שהיא אחד ממאה ויאמר על אותה סאה שנטל אחד ממאה שיש כאן בין הכל דהיינו שליש אותה סאה : הרי הוא בצד זה חולין. פי׳ ישאר חולין כמו שהוא עתה בטבלו בכל שני שלישים שעמו והשאר דהיינו שני שלישים יהיו תרומה על הכל : מהחולין שיש כאן. דהיינו השליש שאמרתי עליו שיהא חולין : הרי זה בצד זה מעשר ושאר מעשר. דהיינו עוד תשעה סמוך לשליש זה אותם עשרה שלישים יהיו מעשר על המאה שלישים ולאו דוקא עשרה אלא מעט פחות כפי המגיע לבניס של תרומה : זה שעשיתי מעשר. היינו השליש שקרא עליו שם מעשר הראש עשוי תרומת מעשר על תשעה השלישים ולא שליש שלם אלא חסר דבר מועט והכי קאמר מהחולין שיש כאן דמשמע ולא כל החולין ומתני׳ אתיא כאבא אלעזר בן גומל דאמר בסוף פרק כל הגט (לא.) כשם שיש לו לבעל הבית רשות לתרום תרומה גדולה כך יש לו רשות לתרום תרומת מעשר ואיהו נמי סבר נספרים תרומת מעשר באומד בעין יפה בפרק כל המנחות באות מצה. הלכך אותו

המעות : **ב הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת נוטל אחד משלשים ושליש ואומר אחד ממאה ממה שיש כאן הרי זה בצד זה חולין והשאר תרומה על הכל ומאה חולין שיש כאן הרי זה בצד זה מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו והשאר חלה ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על**

המעות

אין דעם אנדרן זייט זאל זיין חלה) . (אונ די תרומת מעשר מיט די חלה דארף ער געבן דעם כהן) . דר נאך זאגט ער מעשר שני וואס איך דארף אפ שיידן זאל זיין אין צפון זייט אדר אין דרום. אונ ער בייט דם אום אוף געלט : ב [הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת נוטל אחד משלשים ושליש ושליש] ווען איינר וויל אפ שיידן תרומה מיט תרומת מעשר אין איינם . זאל ער אזו טאן . למשל ער האט הונדרט סאה תבואה . זאל ער אפ נעמן באזונדר דריי אונ דרייסיג סאה מיט אדריטיל (דאס איז אדריטיל פון הונדרט) . איז דאך דא הונדערט דריטל . פון דיא הונדרט דריטל דארף ער געבן צוויא דריטל, תרומה (דאס איז צוויא פון הונדערט) . אונ איין דריטל תרומת מעשר (דאס איז איינס פון הונדרט) . נעמט ער אראפ אגאנצי סאה אונ זאגט איינס פון הונדרט פון וויא פיל דא ליגט תבואה (דאס איז איין דריטל סאה) זאל דם זיין חולין אזוי וויא עס איז . אונ דיא איבריגע צוויא דריטל זאלן זיין תרומת אוף דיא הונדערט דריטל [ואומר אחד ממאה ממה שיש כאן הרי זה בצד זה חולין והשאר תרומה על הכל ומאה חולין שיש כאן הרי זה בצד זה מעשר] אונ דר נאך זאגט ער די הונדרטי טייל וום איך האב גזאגט זיא זאל זיין חולין (דאס איז דר דריטל סאה) זאל ער ווערן מעשר . אונ נאך ניין דריטל בייא אים זאלן אויך זיין מעשר אוף דיא הונדרט דריטל [ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו והשאר חלה ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות] דר נאך זאגט ער דעם דריטל וום איך האב גזאגט אז ער זאל זיין מעשר זאל ער ווערן תרומת מעשר . אוף דיא ניין דריטל מעשר . איז דאך תרומה מיט תרומת מעשר אין איין סאה. צוויא דריטל סאה תרומה אונ איין דריטל תרומת מעשר . אונ אזוי בען ער מאכן דיא גאנצי תבואה . אונ איין אכט אונ פירציגסטי טייל זאל זיין חלה . אונ

מעשר

אותו בלים שהוא מפרים משלם אע"פ שהיה דהוי להיות הכר מטע בעין יפה הוא מפרים ושני: ג ומן הצוננת על החמה. אע"פ שהוא מעשר מן הרע על היפה כבר לה כר' אלעי דאמר התורם מן הרע על היפה תרומתו תרומה ודמאי התירו אפי' לכתחילה: ואפילו מדפוסים הרבה. ולא חיישינן שמא אתמול קנה הנחתום תבואה ממי שהוא מעשר והיום ממי שאינו מעשר ונמלא מפרים מן הפטור על החיוב דנחתום מחד גברא זבין אע"פ שהוא עושה מדפוסים הרבה: רבי יהודה אוסר. כשהניכם של אמש או שניהם של היום מודה

המעות: ג הלוקח מן הנחתום מעשר מן החמה על הצוננת ומן הצוננת על החמה אפילו מטפוסין הרבה דברי ר"מ · רבי יהודה אוסר שאני אומר חטים של אמש היו משל אחר ושל היום היו משל אחר · ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה:

הלוקח

רבי יהודה לרבי מאיר דאפילו מדפוסים הרבה שרי דלא חיים לדפוסים אבל אחד של אמש ואחד של היום אפילו מדפוס אחד אסור שאני אומר וכו': ר' שמעון אומר בתרומת מעשר.. דאפילו שניהם של היום או של אמש כיון דשני דפוסים הוא אמרינן מתרי גברי זבין את התבואה ושמא האחד עישר והאחד לא ונמלא מפרים מן הפטור על החיוב: ומתיר בחלה. דבהא כולי עלמא מודו אכיון של אמש בשל היום ואפילו משני דפוסים דאי כמי מתרי גברי זבין לא חיישינן שהרי אלא כנחתום מתחייבת בחלה שהוא גלגל את

העיסה

מַעֲשֵׂר שֵׁנִי זָאל זַיין אִין צָפוֹן זַייט אָדֶר אִין דָרוֹם. אוּנ זַייא זָאלֶן זַיין אוּם גְבִּיטֶן אוּף גֶעלְט: ג [הַלּוֹקֵחַ מִן הַנַּחְתּוֹם מְעַשֵּׂר מִן הַחַמָּה עַל הַצּוֹנֶנֶת וּמִן הַצּוֹנֶנֶת עַל הַחַמָּה] ווען אֵיינֶר קוֹיפְט בְּרוֹט פוּן אַבֶּעקֶר וַוארֶעמְי אוּנ קַאלְטִי מֶעג עֶר אָפּ שֵׁיידְן מַעֲשֵׂר פוּן אֵיינִי אוּף דִיא אַנְדְרִי. [אֲפִילּוּ מִטְּפוּסִין הַרְבֵּה דִּבְרֵי ר"מ] אֲפִילוּ דִי בְּרוֹט זֶענֶן גְמַאכְט אִין עֶטְלִיכִי פָארְמֶעס קֶען דָאךְ זַיין אַז עֶר הָט דִיא תְּבוּאָה גְקוֹיפְט פוּן עֶטְלִיכִי מֶענְשֶׁן אוּנ דַארִיבֶּר הָט עֶר גְמַאכְט אִין עֶטְלִיכִי פָארְמֶס דִיא בְּרוֹט כְּדֵי עֶר זָאל וִויסְן פוּן וֶועמְס תְּבוּאָה דִיא בְּרוֹט אִיז. אוּנ עֶס קֶען דָאךְ זַיין אַז דֶר בְּרוֹט וָואס עֶר גִיט אִים מַעֲשֵׂר אוּף דֶעם אַנְדֶרְן אִיז עֶר פוּן גְמַעֲשֶׂרְטִי תְּבוּאָה אוּנ דֶער אַנְדֶערֶר בְּרוֹט אִיז פוּן נִיט גְמַעֲשֶׂרְטִי. גִיט עֶר דָאךְ מַעֲשֵׂר פוּן פָּטוּר בְּמַעֲשֵׂר אוּף חַיָּיב בְּמַעֲשֵׂר אִיז דָאךְ דָאס נִיט קֵיין מַעֲשֵׂר. דֶר פַאר הָאט מֶען נִיט מוֹרָא. וָוארוּם אִיךְ גֵייא נָאךְ דֶעם רוֹב אוּנ דָאס רוֹב בֶּעקֶר קוֹפֶן תְּבוּאָה פוּן אֵיין סוֹחֵר. אוּנ דָאס וָואס עֶר הָאט גְמַאכְט אִין עֶטְלִיכִי פָארְמַס דִיא בְּרוֹט אִיז נָאר עֶס זָאל אִים זַיין בֶּעסֶר צוּ פַר קוֹפֶן. אַזוֹ זָאגְט רַבִּי מֵאִיר [רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר חִטִּים שֶׁל אֶמֶשׁ הָיוּ מִשֶּׁל אַחֵר וְשֶׁל הַיּוֹם הָיוּ מִשֶּׁל אַחֵר] רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט אוֹב דִי בְּרוֹט אִיז פוּן דִי תְּבוּאָה וָוס עֶר הָט גְקוֹיפְט אִין אֵיין טָאג בֶּעג עֶר מְעַשְּׂרְן פוּן אֵיינֶם אוּף דֶעם אַנְדֶרְן אֲפִילוּ זַיי זֶענֶן פוּן עֶטְלִיכִי פָארְמֶס. וָוארוּם וַוייל זַיי זֶענֶן גְקוֹיפְט גְוָוארְן אִין אֵיין טָאג מִן הַסְּתָם הָט עֶר זַיי גְקוֹיפְט בַּיי אֵיין סוֹחֵר. אָבֶּר פוּן דִי בְּרוֹט וָוס אִיז פוּן דִי תְּבוּאָה וָוס עֶר הָאט גְקוֹיפְט נֶעכְטֶן טָאר עֶר נִיט גֶעבְּן קֵיין מַעֲשֵׂר אוּף דִי בְּרוֹט וָוס אִיז פוּן דִי תְּבוּאָה וָוס עֶר הָאט הַיינְט גְקוֹיפְט. וַוייל עֶס אִיז אִין צְווייטֶעג גְקוֹיפְט גְוָוארְן קֶען זַיין אַז עֶס אִיז פוּן עֶטְלִיכֶע מֶענְשֶׁן אֵיינֶר הָט גְמַעֲשֶׂרְט אוּנ אֵיינֶר נִיט אוּנ טָאמֶר גִיט עֶר מַעֲשֵׂר פוּן פָּטוּר אוּף חַיָּיב אִיז דָאךְ נִיט קֵיין מַעֲשֵׂר. [רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּיר בְּחַלָּה] רַבִּי שִׁמְעוֹן זָאגְט אוֹב דִי בְּרוֹט אִיז גְמַאכְט אִין עֶטְלִיכֶע פָארְמֶס אִיז גְוִויס אַז זַיי זֶענֶן פוּן תְּבוּאָה וָוס אִיז גְקוֹיפְט גְוָוארֶן בַּייא עֶטְלִיכִי סוֹחֲרִים. אוּנ אֲפִילוּ דִי תְּבוּאָה אִיז גְקוֹיפְט גְוָוארְן אִין אֵיין טָאג פוּן דֶעסְטְוֶועגְן קֶען זַיין

ד הלוקח מן הפלטר מעשר מכל טפוס וטפוס דברי רבי מאיר. ר׳ יהודה אומר מאחת על הכל. מודה ר׳ יהודה בלוקח מן המנפול שהוא מעשר מכל אחד ואחד: ה הלוקח מן העני וכן העני שנתנו לו פרוסות פת או פלחי דבילה מעשר מכל אחד ואחד ובתמרים ובגרוגרות בולל ונוטל

כעיסה והלכה כרבי שמעון: ד פלטר. אלו הלוקח מן הנחתומים ככרות הרבה בבת אחת ומוכרן אחר כך בשוק אחד אחד: מעשר מכל דפוס ודפוס דברי רבי מאיר. דסבירא ליה לר׳ מאיר פלטר מתרי תלתא נחתומים זבין ואנו אומרים דפוס זה קנה מנחתום אחד והשני מנחתום אחר ור״י סבר פלטר מחד נחתום זבין ואף על פי שהם משני דפוסים כולן מנחתום אחד הן הלכך אם טלן מכל אחת לא מכל היום מעשר מאחד על הכל כדין נחתום: מנפול. קונה מן פלטרין הרבה ומוכר לאחרים וכיון שהוא רגיל לקנות מאנשים הרבה הלוקח ממנו מעשר על כל אחד ואחד והלכה כרבי יהודה: ה הלוקח מן העני. המחזיר על הפתחים: פלחי דבילה חתיכות של דבילה: בולל ונוטל. דורס התמרים או הגרוגרות ומערבן יחד והן נבללים ומתערבים ונוטל מפרים מן החיוב דקסבר יש בילה בדבר היבש הכל פרוסות של לחם ופלחי דבילה אין נבללין ואתי לפרושי מן הפטור

אז דר בעקר הט זייא גקופט ביי עטליכע סוחרים. דאריבר טאר מען ניט מעשרין פון איין פארמי אויף דר אנדרר. טאמר גיט ער פון פטור אויף חייב. אבר חלה מעג ער געבן פון איינע אויף די אנדרי. ווארום דר חיוב פון חלה איז דאך ווען מען קנעט די טייג. איז דאך דר חיוב פון אלי טייג געווארן בייא דעם בעקר איז דאך דא ניטא קיין חיוב ופטור. ד הלוקח מן הפלטר מעשר מכל טפוס וטפוס דברי רבי מאיר] ווען איינר קופט ברוט פון הפלטר (דס איז איזעלכר ווס קופט צו זאמן אסך ברוט געבאקטי אונ ער פר קופט איינציג ווייס): דר ווס קויפט ביי דעם פלטר דארף מעשרן יעדן פארם ברויט באזונדר. אזו זאגט רבי מאיר אז הפלטר קופט פון עטליכי בעקר אונ עס קען זיין דר בעקר קופט גמעשרטע תבואה אונ ניט גימעשרטע פארעם איז פון איין אנדר בעקר) אונ טאמר גיט ער מעשר פון פטור אויף חייב איז דאך ניט קיין מעשר [רבי יהודה אומר מאחת על הכל] אונ רבי יהודה זאגט אז הפלטר קופט נאר פון איין בעקר. דאריבר אפילו זיי זענען פון עטליכי פארמס אוב זיי זענען אלע פון די תבואה וואס איז געבקטן גקופט געווארן אדר פון די ווס זענען היינט גקופט געווארן מעג מען מעשרן פון איין פארמע אויף דר אנדרר. (אזוי ווי איי יענע משנה שטייט. [מודה רבי יהודה בלוקח מן המנפול שהוא מעשר מכל אחד ואחד] דאס איז רבי יהודה מודה ווען איינער קופט פון המנפול (דר ווס קופט פון פיל בעקר) מוז ער געבן מעשר פון יעדין פארם באזונדר. ווארום עס קען זיין אז דר בעקר האט גקופט פון דעם סוחר ווס הט גימעשרט אונ דר הט גקופט פון דעם ווס הט ניט גמעשרט קען זיין ער זאל אפ שיידן פון גימעשרטע אויף ניט גמעשרטי. (אזוי ווי אין יענע משנה איז געשטאנען): ה הלוקח מן העני וכן העני שנתנו לו פרוסות פת או פלחי דבילה מעשר מכל אחד ואחד] ווען איינר קופט פון איין עני (ווס ער גייט אין די הייזער בעטן עסין) אדר דר עני (הט ניט פר קופט) ווס מען הט אים געגעבן שטיקר ברוט אדר שטיקר צו זאמן גטרעטני פייגן. מוז ער געבן מעשר פון יעדר שטיק בזונדר [בתמרים ובגרוגרות בורר ונוטל]. טייטלען אונ גטרוקנטי פייגן ווס דר עני הט צו זאמן גקליבן מישט ער אום אלע אין איינם אונ גיט דר פון מעשר. ווארום ברויט אדר שטיקר גטרעטני פייגן קענן זיך ניט אום

מישען

הפטור על החיוב : בזמן שהמתנה מרוב׳. בזמן שהכל נותנין מתנה מרובה שכל המתנות שוות לא מועל׳ כליל׳ : אבל בזמן שהמתנה מועטת . כלומר שמתנה אחת מועטת מחברתה לא מהניא כליל׳ דדלמא כל חד וחד לא מתרמי דידיה וחיישינן שמא מן הרוב מפריש על המועט כך נראה פי׳ משנה זו בירושלמי : ו הסיטון . סוחר שלוקח תבואה מבעלי בתים הרבה ביחד ומוכר לאחרים במדה גסה: לא יעשר מזה על זה . דשמא מה

ונוטל . אמר ר׳ יהודה אימתי בזמן שהמתנה מרובה אבל בזמן שהמתנה מועטת מעשר מכל אחד ואחד : ו הלוקח מן הסיטון וחזר ולקח ממנו שניה לא יעשר מזה על זה אפי׳ מאותו הסוג . אפי׳ מאותו המין . נאמן הסיטון לומר משל אחד הם : ז הלוקח מבעל הבית וחזר ולקח ממנו שניה מעשר מזה על זה אפילו משתי קופות אפילו משתי עיירות . בעל הבית שהיה מוכר ירק בשוק בזמן שמביאין לו מגנותיו

מעשר

שלקח ממנו בבציר מאדם אחר קנאו ואתי לאפרושי מן הפטור על החיוב : ואפילו מאותו הסוג . כלומר מאותה קופה ודומה לו במסכת כלים הסיגים הגדולים : ואפילו מאותו המין . דסני׳ שחנויות או שנייסס לביה. ואם אמר הסיטון דמאדם א׳ קנה נאמן: ז מעשר מזה על זה . דכולו מעושר או כולו אינו מעושר ובלבד שיהיה ממין אחד וההוא שנאו שאין תורמין מכל פנה זו על כל פנה אחרת :

ומגנות

מישן . טאמר גיט ער פון פטור אויף חייב . דאריבר מוז ער געבן פון יעדר שטיקיל באזונדר אבר תמרים אונ גרוגרות מישן זיך גוט אום מעשרט ער דאך פון חיוב אויף חיוב. [אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהמתנה מרובה אבל בזמן שהמתנה מועטת מעשר מכל אחד ואחד] זאגט רבי יהודה ווען איז דר דין אז ער מישט אוס אלע אין איינעם אונ גיט מעשר. נאר אז אלע האבן איהם געגעבן גלייך . אבר אז איינר הט איהם געגעבן מער אונ איינער ווייניגר העלפט ניט וואס ער מישט אוס . טאמר גיט ער די מעשר פון דעם וואס הט איהם געגעבן מער (ווייל זיי זענן אסאך וועלן זיי אים קומן אין האנט) אונ די איז גמעשרט . גיט ער דאך מן הפטור על החיוב דאריבר מוז ער געבן מעשר פון יעדר שטיקל באזונדר : ו הלוקח מן הסיטון וחזר ולקח ממנו שניה לא יעשר מזה על זה אפילו מאותו הסוג אפילו מאותו המין] ווען איינר קופט פון הסיטון דס איז א סוחר וואס קופט צו זאמן תבואה פון די בעלי בתים וואס האבן פעלדר. אונ ער קופט מיט אגרוסי מאס . איז ער פטור פון מעשר . נאר דר לוקח . אזו ווי עס שטייט (פרק ב משנה ה) אונ דר נאך קופט ער נאך אמאהל ביי איהם . טאר מען ניט מעשרן פון איינע אויף די אנדרי (טאמר איז איינע געווען גמעשרט אונ די אנדרי ניט גיט ער דאך פון פטור אויף חייב) אפילו ער הט איהם ביידי מאהל פר קופט פון איין קארב. אונ אפילו די ביידי תבואה זענן איין גאטונג (דהיינו ביידי ווייץ זענן רוט אדר ביידי וויים) הט מען אויך מורא טאמר איז דאס פון צוויי סוחרים . [נאמן הסיטון לומר משל אחד הם] אבר אז דר סיטון זאגט זיי זענן גקופט געווארן פון איין בעל הבית איז ער בגלויבט : ז [הלוקח מבעל הבית וחזר ולקח ממנו שניה מעשר מזה על זה אפילו משתי קופות אפילו משתי עיירות] ווען איינר קופט פון הבעל הבית וואס ער פר קופט די תבואה פון זיינע פעלדר. אונ דר נאך האט ער ביי אים נאך אמאהל גקיפט מעג דר לוקח געבן מעשר פון איינע אויף די אנדרי . אפילו ער גיט אים די תבואה פון צוויי קערב אונ אפילו פון צוויי שטעט (ער האט אין נאך א שטאט אויך פעלדר) ווייל זיי זענן פון איין בעל הבית . אדר אינגאנצן איז גמעשרט אדר ניט . [בעל הבית שהיה מוכר ירק בשוק בזמן

מעשר מאחת על הכל ומגנות אחרות מעשר מכל אחד ואחד: ח הלוקח טבל משני מקומות מעשר מזה על זה. אע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך: ט מעשרין משל ישראל על של נכרי. משל נכרי על של ישראל. משל ישראל על של כותים. משל כותים על של כותים. רבי אליעזר אוסר משל כותים

ומגנות אחרות מעשר מכל אחד ואחד. דבעלי הגנות שמא זה עישר וזה לא עישר: ח משני מקומות. שבני המוכרי' הודיעוהו שהוא טבל: אלא לצורך. כגון שנתערב להבירו חולין מתוקנין בטבל מרובה שאין לטבל זה תקנה עד שיעשר עליו ממקום אחר ודוקא לחבר מותר למכור טבל אבל לא לע"ה וה"ה שנתערב לו חולין בטבל כיון הוא עושה הולך אצל חבר והוא לוקח לו טבל ממקום אחר ומעשר לו: ט משל ישראל על של נכרי. הכי תנא כבר אין קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מן המעשר ורבי מאיר היא ואינה הלכה דקיימא לן יש קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מן המעשר דכתיב (ויקרא כה) והארץ לא תמכר לצמיתות כא אם נמכר למותה סיה: על של כותים. פירות הכותים ודאי טבל מוכרין אותן דלא"פ דכשאוכלין פירותיהן עצמן מעשרים כשמוכרין אין מעשרין דלא חיישי על לפני עור לא תתן מכשול: רבי אליעזר אוסר משל כותים על של כותים. דזימנין דמעשר לנפשיה ונמלך ומוכרו ונמצא האחד מעושר והאחד לא ונמצא מפרים מן הפטור על החיוב ובזמן הזה הכותים עשאום ככנרים גמורים לכל דבריהם:

עיין

שמביאין לו מגנותיו מעשר מאחת על הכל ומגנות אחרות מעשר מכל אחד ואחד]. איין בעל הבית וואס פר קופט ירק אין גאס. אוב די ירק איז פון זייני גערטנר. אפילו מען האט ביי אים גקופט עטליכי מאהל מעשרט מען פון איינע אויף די אנדרי. אבער אז די ירק איז פון פרעמדי גערטנר אונ מען האט ביא אירם גקופט עטליכע מאהל מוז מען מעשרין פון יעדן מאהל קופן באזונדר (תוי"ט): ח [הלוקח טבל משני מקומות מעשר מזה על זה] ווען איינר קופט טבל (אום גימעשרט) פון צוויי ערטר (דם הייסט פון צוויי סוחרים אונ ביידי האבן אים גזאגט אז דיא תבואה איז ניט גמעשרט) מעג ער געבן מעשר פון איינר אויף די אנדרי: [אף על פי שאמרו אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך] האטשי די חכמים האבן גזאגט אז מען טאר ניט פר קופן קיין טבל טאמר וועט ער פר געסן צו זאגן אז זיי זענן ניט גמעשרט. נאר אז ער מוז. מעג ער פר קופן (דהיינו עס האט זיך צו מישט ביי זיין חבר אביסיל חולין (גימעשרטי תבואה אין טבל אום גימעשרט) קען ער דאך ניט געבן קיין מעשר פון די צומישטי טאמר גיט ער פון די חולין (גימעשרטי) אויף די טבל. איז דאך מן הפטור על החיוב. מעג מען אידם פר קופן טבל אונ פון זיי גיט ער מעשר אויף די צו מישטי. פון דעסטוועגן אז איינר האט פר קופט טבל ניט צו דעם וואס האט צו מישטי חולין מיט טבל. איז אוך אגוטי מכירה אונ דר לוקח מעשרט: ט [מעשרין משל ישראל על של נכרי. משל נכרי על של ישראל משל ישראל על של כותים משל כותים על של כותים] אז איינר האט תבואה וואס ער האט גקופט פון אישראל אונ פון איין עובד כוכבים. אדר ער האט גקויפט פון אישראל אונ פון הכותי. אדר פון צוויי כותים. מעג ער געבן מעשר פון איינע אויף די אנדרי. (כותים מעשרין נאר פאר זיך אונ ניט צו פאר קויפן [רבי אליעזר אוסר משל כותים על של כותים] רבי אליעזר זאגט אז ער האט תבואה פון צוויי כותים טאר מען ניט מעשרין פון איינע אויף דיא אנדרי. ווארום טאמר האט איין כותי גימעשרט ווייל ער האט גוואלט די תבואה האלטין פאר זיך אונ דר נאך האט ער זיי פאר קויפט איז דאך איינעמס תבואה פטור

כותים על של כותים : י עציץ נקוב הרי זה כארץ · תרם מהארץ על עציץ נקוב · מעציץ נקוב על הארץ : תרומתו תרומה · משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום · מן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומות ומעשרות : יא תרם מן הדמאי על הדמאי · מדמאי על הודאי תרומה

ויחזור

י עציץ נקוב · כלי שמטמינין בתוכו עפר וזורעים בו אם נקוב כדי שרש קטן שהוא פתוח מכוית הרי הוא כארץ ופירותיו טבל גמור דאורייתא : תרם מן הארץ · אפילו לכתחלה נמי מצי לתרום ומשום סיפא נקט לשון דיעבד : תרומה ויחזור ויתרום . דמן הפטור על החיוב תרם ולאו תרומה היא הלכך יחזור ויתרום ומכל מקום כיון שקרא לה שם תרומה תתנה לכהן דלא ליתי לאזולי בתרומה ואין צריך להוציא תרומה ומעשר כמו בסיפא משום דמדאורייתא לאו טבל הוא אבל מן הנקוב על שאינו נקוב דמן החיוב על הפטור הפרים התרומ' הויא טבל דאורייתא הלכך לא יאכל עד ביוציא עליה תרומה ומעשרות : יא מן הדמאי על הדמאי . דלמא האי מעושר והאי לאו מעושר : תרומה .

ואין

פון מעשר אונ איינעם חייב . טאמר גיט ער מעשר פון אפטור על אחייב : י [עציץ נקוב הרי זה כארץ . תרם מהארץ על עציץ נקוב . מעציץ נקוב על הארץ . תרומתו תרומה] אז איינר הט אריין גלייגט אין אכלי ערד אונ הט הונטען גשאכט אלאך אונ הט אין דר כלי פאר זייט . איז גלייך וויא ער וואלט פאר זייט אין דר ערד . אונ ער מעג געבן תרומה ומעשר פון די וואס הט גוואקסן אין דר כלי אוף דיא וואס הט גוואקסן אונ דר ערד אונ פון די וואס הט גוואקסן אין דר ערד אוף די וואס הט גוואקסן אין דר כלי : [משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום] אבר אז ער הט פאר זייט אין אכלי וואס זיא איז ניט גלעכרט איז דס פטור פון תרומה . אונ אוב ער הט אפ גישייט תרומה פון די תבואה וואס הט גוואקסן אין דר ניט גילעכרטי כלי אוף די תבואה וואס הט גוואקסן אין דר גלעכרטי כלי . הט ער דאך אפ גישייט פון פטור אוף חיוב איז דס ניט קיין תרומה . נאר ער מוז נאך אמאהל אפ שיידן תרומה פון די תבואה וואס הט גוואקסן אין דר גלעכרטי כלי . נאר פון דעסט וועגן ווייל ער הט אוף יעני תבואה אוך גרופן דעם נאמן תרומה מוז ער דס אוך געבן דעם כהן [מן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומות ומעשרות] אונ אוב ער הט אפ גישייט תרומה פון די תבואה וואס הט גוואקסן אין דר גלעכערטי כלי אוף דיא תבואה וואס האט גיוואקסין אין דער ניט גילעכערטי כלי (דאס הייסט מן החיוב על הפטור) . מן התורה איז דאס ניט קיין תרומה נאר דיא רבנן האבן גזאגט ווייל מען האט דאס גרופן דעם נאמן תרומה מוז מען דס געבן דעם כהן . נאר דר כהן טאר דס ניט עסין ביז ער וועט אוף דעם געבן תרומה ומעשר ווייל מן התורה איז דס טבל אזו ווי עס איז גוועזן פריער : יא [תרם מן הדמאי על הדמאי] ווען איינר הט אפ גשייט תרומה פון דמאי (וואס ער הט גקויפט ביי איין עם הארץ אוף (די) דמאי (וואס ער הט גקויפט ביי איין אנדר עם הארץ) איז דס תרומה (ווייל טאמר הט מען פון ביידי נאך ניט גגעבן קיין תרומה) נאר ער דארף נאך אמאהל געבין תרומה פון די אנדרי דמאי . טאמר דיא דמאי וואס ער הט פון איר געגעבן תרומה הט שוין דר עם הארץ פון איר פריער גגעבן תרומה אונ פון דיא אנדרי דמאי הט מען ניט גגעבן קיין תרומה . איז דס מן הפטור על החיוב . איז דאך דס ניט קיין תרומה [מדמאי על הודאי תרומה ויחזור ויתרום] אונ אוב ער הט גגעבן תרומה פון דמאי

אוף

ויחזור ויתרום. מן הודאי על הדמאי תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומות ומעשרות:

פרק ו המקבל שדה מישראל. מן הנכרי ומן הכותי יחלק לפניהם. החוכר שדה מישראל

ואין צריך לתקן את התרומה כיון דספק הוא ורוב עמי הארץ מעשרים הן: מן הודאי על הדמאי תרומה ולא תאכל. דהוי דומה דמפרים מן הנקוב על שאינו נקוב מן החיוב על הפטור שהם דמאי מעושר כנולדה התרומ' טבל דאורייתא הלכך לא תאכל: המקבל שדה. למחצה לשליש ולרביע כדרך האריסין: יחלק לפניהם. והיינו צריך לעשר חלק בעל השדה אבל מניח לפניהם חלק שכר הקרקע כשהוא מעושר ולא חייבו חכמים למקבל שיעשר על חלקו של בעל השדה ויתן לו מה שפסק עמו כשהוא מעושר מפני ישוב א"י כדי שלא ימנעו מלקבל השדות באריסות: החוכר. מקבל השדה בדבר קצוב כך וכך כורין לשנה בין שהיא עושה הרבה בין שהיא עושה מעט: תורם ונותן לו. אבל לא מעשר דכל חוכר על מנת כן יורד לשדה שיתקנו חכירותו מפירו' הגדולים בשדה בעצמ' ומיהו משום דאין להשהות התרומה דאי אפשר לגורן שהיעקר אלא אם כן נתרמה משום הכי תורם ונותן לו ומסתבר דמנכה לו התרומה מחכירותו

אוף תבואה וואס זיא איז געווים ניט גמעשרט גוואָרן. איז דאס תרומה (ווייל טאמר איז דיא דמאי אויך ניט גמעשרט גוואָרין). אונ ער דארף געבן נאך אמאהל תרומה (פון די וודאי) טאמר הט מען פון די דמאי געגעבן תרומה איז דאך דס כן הפטור על החיוב [מן הודאי על הדמאי תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומות ומעשרות] אוב ער גיט תרומה פון תבואה וואס עס איז געווים ניט גימעשרט גוואָרן אוף דמאי. איז דם תרומה. (ווייל טאמר איז דיא דמאי אויך ניט גימעשרט גוואָרן איז דאס גוטע תרומה). נאר טאמר האט מען דיא דמאי גימעשרט איז דאך די תרומה ניט קיין תרומה נאר טבל אזו ווי זיא איז גוועזן פריער דאריבר טאר דר כהן ניט עסין דיא תרומה סיידן ער זאל געבן אוף די תרומה תרומה ומעשר:

פרק ו [המקבל שדה מישראל. מן הנכרי ומן הכותי יחלק לפניהם] ווען איינר נעמט אפעלד פון אישראל אדר פון איין עכו"ם אדר פון אכותי (ער זאל די פעלד אקערן אונ זייען אונ אלע ארבייט וואס די פעלד דארף. אונ פון דיא תבואה זאל ער נעמן אפערטיל אדר אדריטעל (פון וויא פיל עס וועט זיין. ווי זיא האבן אפ גירעט). אונ דר מקבל צו טיילט דיא תבואה. דארף ער ניט געבן קיין מעשר פון בעל הבית חלק. נאר ער גיט דעם בעל הבית אום גימעשרטי תבואה. נאר דר בעל הבית דארף זעהן אז ער צו טיילט אונ גיט ניט קיין מעשר פון זיין חלק ער זאל וויסן אז זייני תבואה איז ניט גימעשרט) [החוכר שדה מישראל תורם ונותן לו] אבר אז ער הט אן גנומן די פעלד מיט איין אום גזעצטן מקח. דהיינו ער זאל אקערן זייען און זאל דעם בעל הבית געבן עטליכי מאס תבואה (ווי פיל זיא האבן אפ גירעט) אוב עס וועט וואקסן אסך זאל דר בעל הבית ניט נעמן מער און אוב עס וועט גאר ניט וואקסן מוז ער אים אויך געבן וויא פיל ער האט אים צו גזאגט. איז דר דין דיא תבואה וואס ער גיט דעם בעל הבית מוז ער פריער געבן פון זיא תרומה (אונ ער רעכינט אפ דעם בעל הבית די תרומה נאר געבן מוז ער איהם די תבואה אז עס איז שון גנומן גוואָרין דר פון תרומה). דר חילוק פון די ביידי דינים איז אזוי. דר חוכר וואס ער דארף ברייננן די תבואה צום בעל הבית אהיים. מוז ער דאך געבן די תבואה פון שייער. און מען טאר ניט נעמן פון שייער די תבואה ביז מען זאל פריער געבן

מהכירותו דמאי שלא תרומה ומעשר : **אמר ר׳ יהודה** • אימתי שגי לחוכר שיתרום לבד ואינו מעשר כשנותן לו חכירתו מאותה שדה ומאותו המין אבל אם נתן לו משדה אחרת אף מאותו המין או ממין אחר אף מאותה שדה כגון שזרע מקצת בכל׳ מין אחר כשיעור חכירתו חייב אף לעשר דדמי לפורע חובו אי נמי אין דעת (המחכיר) לקבל פירות טבולים אלא כשפורע לו מאותה השדה ומאותו המין :

מישראל הורם ונותן לו • אמר רבי יהודה אימתי בזמן שנתן לו מאותה השדה ומאותו המין • אבל אם נתן לו משדה אחרת או ממין אחר מעשר ונותן לו : ב ההוכר שדה מן הנכרי מעשר ונותן לו • רבי יהודה אומר אף המקבל שדה אבותיו מן הנכרי

מעשר

ב ההוכר שדה מן הנכרי. קנס קנסו חכמים לחוכר שדה מן הנכרי שיהא מעשר מה שנותן לו כדי שלא יהא שום ישראל חוכר שדה ממנו ותהא בורה בידו ומתוך כך יצטרך למכרה לישראל בדמים מועטים ובמקבל באריסות לא קנסו שיותר חפץ נכרי בחכירות מבאריסות : **שדה של אבותיו**• שגזל הנכרי מאבותיו וקנסוהו שיצטרך לעשר כדי שידחוק עצמו שיקננה מן הנכרי במתוך שהיא חביבה עליו

שיחזה

תרומה . דאריבר גיט דר חוכר תרומה אונ רעכינט אפ דעם בעל הבית . **אבר המקבל (האריס)** וס ער צו טיילט די תבואה אין שייער אונ דעם בעל הבית חלק ראזט ער ליגן אין שייער דארף ער ניט געבין קיין תרומה פאר דעם בעל הבית נאר דר בעל הבית אליין וועט געבן תרומה [אמר רבי יהודה אימתי בזמן שנתן לו מאותה השדה ומאותו המין . **אבל אם נתן לו** משדה אחרת או ממין אחר מעשר ונותן לו] אונ רבי יהודה זאגט ווען איז גיזאגט דעם **חוכר** ער זאל נאר געבן תרומה פון בעל הבית חלק) אונ ניט קיין מעשר . **נאר** אז ער גיט איהם דיא תבואה וס האט גוואקסן אין זיין פעלד . אונ פון דעם זעלביגן מין וואס ער האט אים צו גיזאגט . אבר אז ער גיט אים דעם זעלביגן מין וואס ער הט אים צו גיזאגט . פון איין אנדר פעלד דהיינו ער הט אים צו גיזאגט ווייץ אונ ער גיט איהם ווייץ וואס הט גוואקסן אין איין אנדר פעלד) . אדר ער גיט אים פון דר פעלד נאר איין אנדר מין (דהיינו ער הט אים צו גיזאגט ווייץ אונ ער הט פאר זיט אין דר פעלד גערשטן אונ ער גיט אים גערשטן) דארף ער מעשרן אונ געבן . וואריום דר בעל הבית ווערט אנדריש ניט מרוצה צו נעמן אונ גמעשרטי סיידן ער גיט אים פון זיין פעלד אונ פון דעם זעלבינן מין וס ער הט אים צו גיזאגט . אונ אויב ניט מוז ער מעשרן אונ געבן דעם בעל הבית : ב [ההוכר שדה מן הנכרי מעשר ונותן לו] ווען אישראל דינגט אפעלד פון איין עובד כוכבים (ער זאל אים געבן צעהן מאס תבואה איאהר צו עס וועט וואקסן צו ניט) . דארף דר ישראל מעשרין די תבואה אונ געבן דעם עובד כוכבים דיא צעהן מאס תבואה גימעשרטי . דאס האבן דיא חכמים גיקנסת כדי מען זאל ניט דינגען קיין פעלד פון קיין עובד כוכבים אין ארץ ישראל . וועט דאך דיא פעלד בלייבן אונ פאר זיט וועט ער זיא מוזין פאר קויפן צו אישראל פאר ווייניג געלט . אונ דאריבר הט מען נאר גיקנסת ביי החוכר אונ ניט ביי המקבל . ווייל איין עובד כוכבים איז ניט דר שטייגר ער זאל געבן זיין פעלד צו המקבל נאר צו החוכר אונ וס עס איז ניט דר שטייגר עס זאל זיין האבן די חכמים ניט גיקנסת [רבי יהודה אומר אף המקבל שדה אבותיו מן הנכרי מעשר ונותן לו] רבי יהודה זאגט אז אישראל הט אן גנומן אפעלד פון איין עובד כוכבים בקבלנות (דס הייסט וויא פיל עס וועט וואקסן זאל דר ישראל געמן אחלק אדריטיל אדר אפערטיל דר פאר טאס ער וועט ארבייטן

מעשר ונותן לו: ג כהן ולוי שקבלו שדה מישראל כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה · רבי אליעזר אומר אף המעשרות שלהן שעל מנת כן באו: ד ישראל שקבל מכהן ומלוי המעשרות לבעלים · ר׳ ישמעאל אומר הקרתני שקיבל שדה מירושלמי מעשר שני של ירושלמי · וחכמים אומרים יכול הוא הקרתני

לעלות

שהיתה של אבותיו לא יהיה לקבלה מן הנכרי ביותר מן הראוי לה והשיכבד עליו המעשר יקנהו וכוותיה דר״י קיימא לן דלא פליג תנא קמא עליה: ג כשם שחולקין בחולין כך חולקים בתרומה׳ כשהוטל בעל השדה מחלה ושליש ורביע ממה שהוציאה השדה נוטל גם כן מחל׳ ושליש ורביע מן התרומה והמעשרות המוטלות עליה והוחכן הוא לכל כהן ולוי שירצ׳: אף המעשרות שלהן. אם המקבל כהן כל התרומה שלו ואם לוי הוא כל המעשר שלו: שעל מנת כן · ירדו לקבל שדה ז באריסות ואין הלכה כר׳ אליעזר דאף על גב דעל מנת כן ירדו כמה קנו: ד המעשרות לבעלים · בהא אפילו רבנן דפליגי עליה דר״א מודו דכיון דשדה של בעלים · מקום מעשר שיורי שייריה: הקרתני · לשון קריה כלו׳ האיש היושב בקריה בכפרי׳ שבדרך בני הכפריםקבל שדה מבני הכרכים: יכול הוא

אין דם פעלד) אונ די פעלד הט דר עובד כוכבים ניגזלת ביי דעם אידינם עלטרין · איז דר דין אז דעם חלק תבואה וואס דר ישראל גיט דעם עובד כוכבים מוזין זייא זיין גימעשרטי אונ די . מעשר הט דר ישראל שאדן פון זיין חלק · דס האבן אים די חכמים גיקנסט כדי עס זאל אים שווער זיין דיא מעשר צו געבן אלע יאר (אונ האלטין דיא פעלד וויל ער דאך חאטשי זיא קאפט אים טייער וויל זיא איז פון זייני עלטרן איז זיא באיי אים ליב) וועט ער זעהן ער זאל זיא אפ קויפן ביי דעם עובד כוכבים · האטשי פריער איז דאך גשטאנן אז ביי הקבלן הט מען ניט גיקנסת ער זאל מעשרין וואס ער גיט דעם עובד כוכבים · אבר אז די פעלד איז פון זייני עלטרן הט מען גקנסת אפילו בייא הקבלן) : ג כהן ולוי שקבלו שדה מישראל כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה] הכהן אדר אלוי האבן אן גנומן אפעלד פון אישראל (זייא זאלין ארבייטן אין דר פעלד אונ נעמן אדריטיל אדר אפערטיל) · איז דר דין אזו וויא זייא טיילן זיך מיט דיא חולין אזו טיילן זיי זיך מיט די תרומה ומעשר · (דהיינו דר כהן אדר דר לוי נעמט אדריטיל אדר אפערטיל תרומה אונ מעשר · אונ דר בעל הבית נעמט זיין חלק תרומה ומעשר אונ מעג דאס געבן וועלכין כהן אדר לוי ער וויל [רבי אליעזר אומר אף המעשרות שלהן שעל מנת כן באו] רבי אליעזר זאגט די תרומה ומעשר גיהער צו זיי ווארום אוף דעם תנאי האבן זיי אן גנומן די פעלד (דר כהן אז די גאנצי תרומה זאל גהערין צו אים אונ דר לוי אז די גאנצי מעשר זאל גיהערין צו אים) : ד [ישראל שקבל מכהן ומלוי המעשרות לבעלים] אז אישראל הט אן גנומן אפעלד פון הכהן אדר פון הלוי גיהער די גאנצי תרומה ומעשר צו זייא · ווארום מן הסתם הט דר כהן אדר דר לוי איבר גלאזין פאר זיך דעם ארט פון די תרומה ומעשר אונ ער הט דס גאר ניט פר דונגן [רבי ישמעאל אומר הקרתני שקיבל שדה מירושלמי מעשר שני של ירושלמי] רבי ישמעאל זאגט אז אדארפס מענטש הט אן גנומן אפעלד פון אישראל וואס וואנט אין ירושלים · נעמט ניט דר דארפס מענטש קיין חלק אין דיא מעשר שני נאר דאס גיהער אין גאנצין צום ישראל פון ירושלים · (ווארום מעשר שני מוז מען דאך עסין אין ירושלים · אונ דר בעל הבית וואנט אין ירושלים אונ דר מקבל ניט · מן הסתם הט ער באלד גירעכינט אז ער זאל ניט האבן קיין חלק אין די מעשר שני [וחכמים אומרים יכול הוא הקרתני לעלות ולאכול

בירושלים

לעלות ולאכלו בירושלים: ה המקבל זיתים לשמן כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה. רבי יהודה אומר ישראל שקבל מכהן ומלוי זיתים לשמן למחצית שכר המעשרו' לבעלים: ו ב"ש אומרים לא ימכור אדם את זיתיו אלא לחבר. בית הלל אומרים אף למעשר:

וצנו עי

הוא הקרתני וכו'. הלכך כל אחד נוטל חלקו במ"ע וכן הלכה: **ד המקבל זיתים לשמן.** ישראל שקבל זיתים מכהן או מלוי. **כשם שחולקים בחולין כך חולקים בתרומה.** ואע"ג דלעיל גבעלים הכא שאני דלא קיבל קרקע אלא אילנות ורבנן לא עבדי זיתים כקרקע: **או למחצית שכר.** שימכר השמן ויחלקו הריוח לאמצע: **המעשרו' לבעלים.** דר"י עביד זיתים כקרקע ואין הלכה כר"י: **לא ימכור אדם זיתיו.** זיתים שנתלשו מן האילן ולא הוכשרו לקבל טומאה כגון שעדיין לא הזיעו זיעת המעטן שהיא מכשירתן לקבל טומאה: **אלא לחבר.** לפרוש המוחזק לטהרות ולא ימכרם למי שאינו חבר שלא ידרוך אות' בטומא': **אף למעשר.** אף למי שלא קיבל עליו אלא לעשר אבל לא קבל עליו להיות מוחזק לטהרות יכול למוכרם דכיון דאכתי לא הוכשרו איכא למימר שמא יאכלום קודם שיזיעו ואף על גב דרוב זיתים אין עומדין לאכלן כך בעלילה כל דהו דמלינן לתלות תלינן. ורמב"ם מוקי פלוגתייהו דבית שמאי ובית הלל דב"ש סברי אסור לגרום

טומאה

בירושלים] אונ די חכמים זאגן אז דר דארפס מענטש נעמט אויך אחלק אין די מעשר שני אונ ער עסט די מעשר שני אין ירושלים: ה [המקבל זיתים לשמן כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה] ווען א ישראל נעמט אן זיתים פון הכהן אדר פון א לוי ער זאל פון זיי מאכין אייל. אזו ווי דר ישראל נעמט א חלק אין די חולין אזו נעמט ער א חלק אין די תרומה ומעשר. אונ ער מעג געבין זיין חלק תרומה ומעשר צו וועלכין כהן אונ לוי ער וויל [רבי יהודה אומר ישראל שקבל מכהן ומלוי זיתים לשמן למחצית שכר המעשרות לבעלים] רבי יהודה זאגט אז א ישראל הט אן גנומן זיתים פון הכהן אדר פון א לוי ער זאל פון זיי מאכין אייל (אונ ער זאל נעמן דר פון א חלק ווי זיי האבן אפ גמאכט. (אדר זיר הט אן גנומן ער זאל די אייל פאר קויפן אונ ווי פיל עס וועט זיין פאר דינסט זאלין זיי זיך צו טיילן. גיהער די מעשרות צום בעל הבית. ווארום מן הסתם הט ער דם ניט אוועק געגעבן אין קיין חלק: ו [בית שמאי אומרים לא ימכור אדם את זיתיו אלא לחבר] בית שמאי זאגין אז מען טאר ניט פאר קויפן זיתים (אפ גיריסעני פון בוים אונ עס איז נאך אויף זיי ניט גוועזן קיין שום משקה אונ זיי קענן נאך ניט מקבל טומאה זיין. ווארום פירות קענן אנדערש ניט טמא ווערן סיידן נאך דעם ווי א זיי זענן אפ גריסן גווארן פון בוים איז אויף זיי ארויף גקומען גווארין (משקה אונ דר נאך אוב עס הט זיך אן גירירט אן א טומאה ווערט עס טמא) נאר צו א חבר. וואס מען ווייסט אז ער היט די דינים פון טהרות. אבר ניט צו איין עם הארץ. ווארום טאמר וועט ער זיי טרעטין צו מאכין פון זיי אייל. איז דאך ווי עס גייט נאר ארום פון זיי איין טראפין אונ צו ווערן זיי באלד טמא פון דעם עם הארץ (ווארום איין עם הארץ איז אייביג טמא) אונ מען טאר ניט ברענגן פירות פון ארץ ישראל צו הטומאה [בית הלל אומרים אף למעשר] אונ בית הלל זאגן אפילו צו דעם וואס הט נאר אויף זיך גנומען ער זאל מעשרן זייני תבואה אונ ער היט ניט קיין טהרות מעג מען אים אויך געבין די פירות. ווארום דר ווייל קענן זיא דאך ניט טמא ווערן ווארום עס איז דאך נאך ניט גוועזן אויף זייא קיין משקה. אונ קיין טרם טומאה הייסט עס אויך ניט. ווארום פון וואנן ווייס מען אז דר עם הארץ וועט

וצנועי ב"ה היו נוהגין כדברי ב"ש : ז שנים שבצרו את כרמיהם לתוך גת אחת. אחד מעשר ואחד שאינו מעשר. המעשר מעשר את שלו וחלקו בכל מקום שהוא : ח שנים שקבלו שדה באריסות. או שירשו או שנשתתפו יכול הוא לומר טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני. אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני. אבל לא יאמר לו

טול

טומאה לחולין שבא"י וב"ה סברי מותר לגרום טומאה לחולין שבא"י : וצנועי בית הלל. ותיקין המדקדקים במצות שהיו בב"ה : ז אחד מעשר. נאמן על המעשרות : ואחד אינו מעשר. אינו נאמן על המעשרות : המעשר מעשר את שלו. מתקן החצי מכל מה שגדל בכרם של שניהם: וחלקו בכל מקום שהוא. בירושלמי מפ' דהכי קאמר וחלקו של חבירו דהיינו של זה שאינו מעשר בכל מקום שהוא דמאי הוא ומשום דאין ברירה חיישינן שמא חצי חלקו של המעשר ביד חבירו שאינו מעשר וחצי חלק חבירו בידו הלכך אע"פ שכבר תיקן החצי מכל מה שגדל בכרם חייב לתקן בתורת דמאי חצי חלק חבירו שבידו : ח טול אתה חטין שבמקום פלוני. הכא מיירי שחלקו שדה בקמותיה וענביה המחוברים בכרם הלכך יש ברירה ואמרינן זהו חלקו המגיעו והמעשר מעשר את שלו ודיו ולעיל איירי שחלקו בתלוש והתם אין ברירה דכל קנה וקנה של שותפי' הוא וצריך לעשר דמאי על חלק חבירו שבידו : אבל לא יאמר לו טול אתה חטין ואני שעורים

דלקמן

סאבין פון זיי אייל טאמר וועט ער זייא אזו עסן וועלין זייא דאך גאר ניט טמא ווערן [וצנועי בית הלל היו נוהגין כדברי בית שמאי] אונ דיא פרומי תלמידים פון בית הלל האבן זיך נוהג גוועזן אזו ווי בית שמאי זאגין : ז [שנים שבצרו את כרמיהם לתוך גת אחת . אחד מעשר ואחד שאינו מעשר] צוויי מענטשין איינר איז בעגלויבט אוף מעשר אונ איינר ניט . אונ זיי האבן גהאט בשותפות אוויין גארטין אונ האבן די ווינטרויבן גטרעטין אין איין קעלטר (דס איז דיא גרוב וום דארט איז די וויין) [המעשר מעשר את שלו וחלקו בכל מקום שהוא] איז דר דין דר וואס מעשרט זאל מעשרין זיין העלפט גוויסע מעשר . נאר ווייל זיין העלפט איז דאך אוים גימישט מיט יענעמס העלפט . אונ מען וויים ניט אוב יענר הט ג מעשרט זיין העלפט אדר ניין . איז דאך יענימס העלפט דמאי . אונ עס קען דאך זיין אז דר וואס הט גימעשרט הט יענימס העלפט וום זיא איז דמאי . אונ יענר הט זיין העלפט וום זיא איז גמעשרט . דאריבר דארף ער נאך אמאהל מעשרין פון דר העלפט וום ער נעמט . דמאי : ח [שנים שקבלו שדה באריסות] צוויי מענטשין איינר איז בגלויבט אוף מעשר אונ איינר ניט . וום זיי האבן ביידי אן גנומן אפעלד באריסות דס הייסט זיי זאלין ביידי ארבייטן אין דעם בעל הבית פעלד אונ דעם דריטיל אדר דעם פערטיל וום זיי וועלין נעמן זאלין זיי זיך ביידי צו טיילן) [או שירשו] אדר זיי האבן גירשט אפעלד בשותפות [או שנשתתפו] אדר זיי האבן גיקויפט אפעלד בשותפות . יכול הוא לומר טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני. אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני] אונ די תבואה שטייט נאך אין פעלד . קען דר נאמן זאגן צו דעם אינו נאמן נעם דוא די ווייץ וום איז אוף דעם ארט אין דר פעלד אונ איך וועל נעמן די ווייץ וום שטייט אוף דעם ארט . אדר ביי אוויין גארטן קען ער צו איהם זאגן נעם דוא די ווינטרויבן פון דעם ארט אונ איך וועל נעמן די ווינטרויבן פון דעם ארט . האט דאך יעדר זיין חלק באזונדר . נעמט דר נאמן זיין חלק אונ גיט מעשר אונ דר אינו נאמן נעמט זיין חלק . [אבל לא יאמר לו טול אתה

חטים

דליכא למימר הכא זהו חלקו המגיעו אלא הוי כמחליפים זה לזה ונמצא זה המעשר מוכר חלקו למי שאינו מעשר : ט חבר. הנאמן לטהרות ואין צ"ל למעשרות : שירשו את אביהן ע"ה. ופירות בחזקת דמאי הוו

ובחזקת טמאים: טול אתה הלח. מסתבר לקבל טומאה ואני היבש שלא הוכשר לקבל טומאה לפי שאסור לחבר למכור לע"ה לח ויבש כדתנן לעיל בפ"ב : י טול אתה אלילי כוכבי' ואני מעות. אע"ג דחלופי אלילי כוכבים

טול אתה חטים ואני שעורים טול אתה יין ואני (ס"א ל"ג אטול) שמן :

ט חבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ יכול הוא לומר לו טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטי' שבמקו' פלוני אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני · אבל לא יאמר לו טול אתה חטים ואני שעורים טול אתה הלח ואני (ס"א ל"ג אטול את) היבש : י גר ועובד כוכבי' שירשו את אביהם עובד כוכבים יכול הוא לומר טול אתה אלילי כוכבים

חטים ואני שעורים טול אתה יין ואני אטול שמן] אבר דר נאמן טאר ניט זאגן צו דעם איינ נאמן נעם דו ווייץ אונ פר דעם חלק ווייץ וואס איך דארף נעמן וועל איך נעמן גערשטן · אדר דו נעם ווין אונ איך וועל נעמן אייל. ווארום יעדר הט דאך אחלק אין די ווייץ אונ אין דיא גערשטן · אין די ווין אונ אין די אייל. נאר זיי בייטן זיך דר נאמן גיט זיין חלק ווייץ פאר יענמס חלק גערשטין אדר זיין חלק ווין פאר יענמס חלק אייל ניט דאך דר נאמן אוועק זיין חלק צו דעם אינו נאמן אונ אנאמן טאר ניט ארויס געבן פון זיין האנט אום גימעשרטי תבואה צו איין זיינו נאמן : ט [חבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ] אחבר וואס ער איז באגלויבט אויף טהרות אונ אויף מעשרות · אונ איין עם הארץ וואס ער איז אויף ביידי ניט באגלויבט זיי האבן גירשט זייער פאטר וואס ער איז אויך גיוועזן איין עם הארץ · זענן דאך די פירות אין דר חזקה אז זיי זענן דמאי אונ טמא [יכול הוא לומר לו טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני] קען דר חבר זאגין צו דעם עם הארץ נעם דו די ווייץ וואס ליגט אויף דעם ארט אונ איך וועל נעמן די ווייץ וואס אויף דעם ארט · נעם דוא דיא ווין וואס איז אויף דעם ארט אונ איך וועל נעמן דיא ווין וואס איז אויף דעם ארט [אבל לא יאמר לו טול אתה חטים ואני שעורים טול אתה הלח ואני אטול את היבש] אבר דער חבר טאר ניט זאגן צום עם הארץ נעם דוא ווייץ אונ פאר דעם חלק ווייץ וואס איך דארף נעמן וועל איך נעמן גערשטין · ווארום זיי האבן דאך ביידי גלייכי חלקים אין די ווייץ אונ אין די גערשטין אונ אז דר חבר נעמט גערשטין פאר זיין חלק ווייץ הייסט עס גליך וויא ער וואלט אים פאר קויפט ווייץ פאר גערשטין אונ אחבר טאר ניט פאר קויפן צו איין עם הארץ ניט קיין גימעשרטי תבואה · אונ דר חבר טאר ניט זאגן צום עם הארץ נעם דוא נאסי פירות (עס הייסט אזעלכי פירות וואס עס איז שוין גיוועזן אויף זייא וואסר וואס זייא קענן שון טמא זערן) אונ איך וועל נעמן טרוקעני (וואס עס איז נאך אויף זייא קיין וואסר ניט גיוועזן וואס זייא קענן נאך ניט טמא ווערין) ווארום ביידי האבן דאך אחלק אין דיא נאסי אונ אין די טרוקעני הייסט דאך דס דר חבר פאר קויפט דיא נאסי צום עם הארץ פאר די טרוקעני · אונ אחבר טאר ניט פאר קויפן קיין נאסי פירות צו איין עם הארץ ווארום ער איז גורם אז די פירות זאלן טמא ווערין · ווארום איין עם הארץ איז טמא : י [גר ועובד כוכבים שירשו את אביהם עובד כוכבים] ווען אגר מיט איין עובד כוכבים האבן גירשת זייער פאטר וואס ער איז גיוועזן איין עכו"ם [יכול

כוכבים יין נסך אסורים בהנאה הכא שרי עד שלא באו לידו מפני דירושת גר את אביו אינה מן התורה אלא מדברי סופרים ולא דמי לחבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ דאפי' קודם שבאו לידו אסור לומר לו טול אתה הכיס ואני המעות דהתם הויא ירושה דאורייתא והוי כאלו בא לידו:

כוכבים ואני מעות · אתה יין ואני פירות · ואם משבאו לרשות הגר אסור: יא המוכר פירות בסוריא · ואמר משל ארץ ישראל הן · חייב לעשר · מעושרין הן נאמן · שהפה

שאכר

יא סוריא. הם ארצות שכבש דוד שלא היו מארץ ישראל כגון ארם נהרים וארם צובא ולפי שעדיין לא נכבשה כל א"י לפיכך לא קדשו בקדושת הארץ אע"פ שהיה כבוש של רבים ובמקצת דינים הוא כארץ ישראל ובמקצת דינים הוא כחוצה לארץ והקונה פירות בסוריא אינו חייב להפריש מהן דמאי לפי שרוב פירות הנמכרים בסוריא מח"ל הן באים הלכך כי אמר מעשרין הן נאמן מגו דאי בעי אמר של ח"ל הן והיה נאמן כדתנן בפ"ק מכזיב ולהלן נאמן כשהוא נמי כי אמר של א"י הם ועשרתים נאמן:

שהפה שאסר. כשאמר של א"י הם וחייבים במעשר · הוא הפה שהתיר כשאמר עשרתים וכי היכי דמהימנין ליה במאי דאסר כשאמר של א"י הם נאמנים נמי במה שהתיר כשאמר

עשרתים

הוא לומר טול אתה אלילי כוכבים ואני מעות . אתה יין ואני פירות) קען דו גר זאגין צום עובד כוכבים נעם דוא דיא געצין בילדר אונ געגין וויא פיל דם איז ביי דיר ווערט ועל איך נעמן געלט . נעם דוא וויין (וואס דס איז יין נסך וס דר גר טאר דר פון קיין הנאה ניט האבן) אונ געגין וויא פיל דיא וויין איז באיי דיר ווערט וועל איך נעמן אנדרי פירות . דאס מעג מען . האטשי דר דין איז אז מען טאר ניט אום ביימן קיין געצין בילדר אונ יין נסך אוף אנדערי זאכין (ווארום מען טאר דר פון קיין הנאה ניט האבן נאר דר דין איז אבר מן התורה אז אגר ירשת ניט זיין פאטר דאריבר איז דיא ירושה מיט דיא געצין בילדר אונ מיט דיא יין נסך נאר ניט זיין . ער הט זייא נאך ניט זוכה גוועזן . אונ ער בייט זייא ניט אום . נאר עס איז גליך וויא דער עובד כוכבים (זיין ברודר) שיינקט אים די געלט . אדר די פירות . מעג ער זייא נעמי (ואם משבאו לרשות הגר אסור) אבר אז דר גר הט גנומן דיא געצין בילדר אונ דיא יין נסך צו זיך אין רשות (הט ער זייא שוין זוכה גיוועזן) טאר ער זיי ניט אום ביימן מיט זיין ברודר (דעם עובד כוכבים) ווארום דיא זאכין וס מען נעמט פאר געצין בילדר מיט יין נסך זענן אסור בהנאה: יא (המוכר פירות בסוריא . ואמר משל ארץ ישראל הן . חייב לעשר) דר דין איז דיא פירות וס מען קויפט אין סוריא דארף מען פון זייא ניט געבין קיין מעשר . ווארום דס מערסטי פירות וואס דארט ווערט פאר קויפט זענן פון חוץ לארץ . אונ אז איינר פאר קויפט פירות אין סוריא אונ ער זאגט אז די פירות זענן פון ארץ ישראל דארף מען פון זיי געבן מעשר (מעושרין הן נאמן . שהפה שאסר הוא הפה שהתיר) אבר אז ער זאגט זיי זענן פון ארץ ישראל נאר מען הט שוין פון זיי גגעבן מעשר איז ער באגלויבט . ווארום אז ער וואלט וועלין זאגין אליגין האט ער דאך גקענט זאגין דיא פירות זענן פון חוץ לארץ וואלט מען דאך אוך ניט גידארפט געבין קיין מעשר . (דאס הייסט הפה שאסר (די מויל וס הט די פירות גיאסרת דר מיט וואס ער האט גיזאגט אז די פירות זענן פון ארץ ישראל אונ זייא זענן חייב במעשר) הפה שהתיר (די מויל הט זייא ם יר גוועזן ווארום ער זאגט דאך אז זייא זענן שוין גימעשרט) אזוי ווי איך גלויב איהם אז זייא זענן אסור (זיי זענן פון ארץ ישראל) ווארום אז ער וואלט ניט זאגין אז זייא זענן פון

ארץ

שאמר הוא הפה שהתיר · משלי הן חייב לעשר · מעושרין הן נאמן · שהפה שאמר הוא הפה שהתיר · ואם ידוע שיש לו שדה אחת בסוריא חייב לעשר: יב עם הארץ שאמר להבר קח לי אגודת ירק (נ״א אחת) · קח לי גלוסקין אחד · לוקח סתם ופטור · ואם אמר שלי זה · וזה של
חברי

שמרחים: משלי הן. מן השדה שיש לי כאן בסוריא חייבים לעשר דבפירות של סוריא גזרו על הדמאי כשידוע שגדלו שם: ואם ידוע שיש לו שדה. אין כאן הפה שאסר הוא הפה שהתיר דכיון שידוע שיש לו שדה מסתמא משדהו הביא הפירות ולא היה נאמן לומר מח״ל הם באים הלכך כי אמר שמרחים אינו נאמן דליכא מגו:

יב עם הארץ שאמר לחבר קח לי. כגון שהיה החבר הולך לשוק לקנות ירק לעצמו ואמר לו עם הארץ קח לי ג״כ אגודה של ירק ולקח החבר שתי אגודות סתם ולא פירש זו לי וזו לעם הארץ פטור מלעשר אותה שנותן לעם הארץ דיש ברירה כשנותנה לעם הארץ בזו היא אותה שלקח מתחלה לצרכו ואין חבר מחליפה בשלו. פי׳ אחר מירושלמי ע״ה שאמר לחבר קח לי אגודת ירק והמוכר חבר הוא. ויודע שזה הלוקח בשביל ע״ה הוא לוקח. ולא לקח החבר לעצמו כלום פטור האגודה הזאת ממעשר דמאי שכיון שהמוכר חבר ויודע שלצורך עם הארץ הוא קונה אינו מוכר לו אלא א״כ עישר. דהכי אמרי׳ לעיל פ״ב שאסור למכור לעם הארץ אא״כ עישר תחלה. אבל אם קנה החבר אחת לעצמו ואחת לעם הארץ ונתערבו חייב לעשר דמאי מה שמכר לו לעצמו אינו מעושר
שהמוכר

ארץ ישראל וואלט איך דאך זאגין אז זיי זענן פון חוץ לארץ אזוי ווי איך זאג אויף אלע פירות אזו דארף איך אים גלויבן אז ער זאגט זייא זענן גימעשרט (משלי הן חייב לעשר) אונ אז דר מוכר זאגט די פירות זענן פון מיין פעלד וואס איך האב אין סוריא (ווארום די פירות וואס וואקסן אין סוריא זענן חייב במעשר אונ מען הט אויף זייא גוזר גיוועזן דעם דין פון דמאי) דארף מען פון זייא געבן מעשר (מעושרין הן נאמן · שהפה שאסור הוא הפה שהתיר) אונ אז ער זאגט זיי זענן שוין גימעשרט איז ער באגלויבט. ווארום אז ער וואלט וועלין זאגין ליגן וואלט ער גזאגט אז די פירות זענן פון חוץ לארץ. וואלט מע דאך אויך ניט גדארפט געבן קיין מעשר (אזו ווי פריער) (ואם ידוע שיש לו שדה אחת בסוריא חייב לעשר) אונ אויב מען ווייס אז ער הט אפעלד אין סוריא איז ער שוין ניט באגלויבט צוא זאגין אז דיא פירות זענן פון חוץ לארץ. ווארום מן הסתם זענן דיא פירות פון זיין פעלד. דאריבער אז ער זאגט זייא זענן גמעשרט איז ער אויך ניט באגלויבט. ווארום ער האט שוין ניט קיין מיגו. נאר מען מוז פון זייא געבן מעשר: יב (עם הארץ שאמר לחבר קח לי אגודת ירק קח לי גלוסקין אחד. לוקח סתם ופטור) ווען איין עם הארץ הט גיזאגט צו אחבר קויף פאר מיר אבינטיל ירק אדר אקיכיל. אונ דר חבר הט גיקויפט צוויי איינר פאר זיך אונ איינע פאר דעם עם הארץ. אונ ער האט ניט גזאגט דיא בינטיל ירק איז פאר מיר אונ דיא איז פאר דעם עם הארץ. נאר ער הט גקויפט סתם. דארף ער ניט מעשרין די וואס ער גיט דעם עם הארץ. ווארום דיא בינטיל ירק וואס דר חבר גיט דעם עם הארץ גיט ער אים ניט זיין בינטיל (איך זאר זאגן אז אחבר טאר ניט ארויס געבן קיין אום גימעשרטי) נאר עס איז גלייך וויא די בינטיל וואלט ער בפירוש גקויפט פאר דעם עם הארץ (אונ ער איז נאר אשליח פון עם הארץ) (ואם אמר שלי זה. וזה של חברי ונתערבו. חייב לעשר. ואפילו הן מאה) אונ אויב ער הט גזאגט בשעת ער הט גיקויפט

די

בהמע"ר לחבר אינו צריך לעשר והקונה עליו מוטל לעשר כדאמרן לעיל פרק ב' : ואפילו הן מאה. ואפי' נתערבה אחת שלו במאה של עם הארץ : גלוסקין. ככרי לחם יפה :

חבירי ונתערבו · חייב לעשר · ואפילו הן מאה :

פרק ז **המזמין** את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות · אומר מערב שבת מה שאני עתיד להפריש מחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בצפונו או בדרומו

המזמין את חבירו

אומר מע"ש וכו'. ודוקא דהתנה מע"ש מותר להפריש בשבת אבל לא התנה אסור דתנן ספק חשיכה מעשרים את הדמאי הא ודאי חשיכה לא והכא מיירי בהזמינו חבירו ולא הדירו דאי הדירו הא אמרינן לעיל פ"ד אוכל עמו בשבת ראשונה אע"פ שאינו מאמינו על המעשרות. א"כ התם בשבת ראשונה של בחור שנשא

בחולה והבא בשאר שבתות : הרי הוא מעשר · ותרומה גדולה אינו צריך להפריש דלא נחשדו עמי הארץ עליה כדפרשינן בפ"ק ועל אחד ממאה שמפרישים למחר אומר הרי הוא מע"ר ושאר מעשר דהיינו תשעה שהוא חייב עדיין, כדי שיהא עשרה למאה (סומך) [נ"ל מודד] לו כאחד ואחר כך אומר זה האחד שעשיתי תחלה מעשר עשוי תרומת מעשר על תשעה הסמוכים לו: מע"ש. יהיה בצפונו או בדרומו ומחולל יהיה על המעות ונמלא למחר שא"ל להפריש כי אם תרומת מעשר בלבד ואוכל ושותה את האחר :

מצו

די בינטיל קויף איך פאר מיר אונ דיא פאר דעם עם הארץ . אונ דר נאך זענן זיי אוים געמישט גווארין ער ווייס ניט וועלכי בינטיל עס איז פאר דעם עם הארץ . קען דאך זיין אז די בינטיל וואס דר עם הארץ נעמט איז דעם חברס . אונ דר חבר בייט זיך מיט דעם עם הארץ . מוז דר חבר מעשרין די בינטיל וואס ער גיט דעם עם הארץ (ווארום א חבר טאר ניט געבין דעם עם הארץ קיין אום גימעשרטי . אונ אפילו דר חבר הט גיהאט איין בינטיל אונ דר עם הארץ הונדערט אונ זייא זענן צו מישט גווארין . איז דורך דיא איינע בינטיל פון חבר מוז דר חבר מעשרין אלע הונדערט בינטלאך דעם עם הארץ ווארום אויף יעדר בינטיל האט מען מורא טאמר איז דיא אום גימעשרטי דעם חברס :

פרק ז [המזמין את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות . אומר מערב שבת מה שאני עתיד להפריש מחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות] ווען איין עם הארץ הט פר בעטן א חבר ער זאל ביי איהם עסין אונ דר חבר גלויבט איהם ניט אויף מעשרות זאל דר חבר זאגן ערב שבת וואס איך וועל מארגן אפ שיידן (דס איז איינס פון הונדערט) זאל דס זיין מעשר . אונ נאך ניין ביי דעם איינעם זאל זיין מעשר. אונ דר נאך זאגט ער דר איינר וואס איך האב גזאגט ער זאל זיין מעשר זאל ער ווערן תרומת מעשר . אונ מארגן (אום שבת) נעמט ער אראפ די איינע פר תרומת מעשר . אונ מעשר שני (זאגט ער) זאל זיין אין צפון זייט פון די פירות אדר אין דרום זייט . אונ דס זאל זיין אום גביטן אויף געלט . (אונ דאריבר מוז ער זאגן ערב שבת ווארום שבת טאר מען ניט אפ שיידן קיין דמאי . נאר אז ער הט גזאגט ערב שבת מעג ער שון אפ שיידן שבת. דר פשט פון דר משנה איז אין פרק ה'

בדרומו ומחולל על המעות: **ב** מזגו לו את הכוס אומר מה שאני עתיד לשייר בשולי הכוס הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בפיו ומחולל על המעו': **ג** פועל שאינו מאמין לבעל הבית (ויקח) נוטל גרוגרת אחת ואומר זו ותשע הבאות אחריה עשויות מעשר על תשעים שאני אוכל זו עשויה תרומת מעשר עליהן ומעשר שני (ירושלמי בהאחרונות) באחרונה ומחולל על המעו' וחושך גרוגרת אחת· רבי שמעון בן גמליאל אומר לא יחשוך מפני שהוא ממעט מלאכתו של בעל הבית

ב מזגו לו את הכוס. ביום השבת: אומר וכו'. ואין די לו במה שהתנה מערב שבת אלא צריך לחזור ולומר בשבת כשבא לאכול ולכשום מה שאני עתיד לשייר מן הכוס וכו' בירושלמי פריך אם כלומר מעכשיו תהא תרומה הרי הכל מתערב יחד ונעשה מדומע ואם כלומר לכשאשתה הא לא הוי תרומה אלא לאחר שתיה ונמלא שותה טבל ומשני כלומר מעכשיו ולכשאשתה תהא תרומה ונמלא שלא שתה טבל וגם לא היה מדומע: בפיו. בפי הכוס: **ג** שאינו מאמין. לבע"ה על המעשרות: וחושך גרוגרות אחת· נמנע מלאכול גרוגרת אחת כנגד אותה של תרומת מעשר שהפריש שלא יהא גוזל את בעל הבית: לא יחשוך·

ה' מִשְׁנָה ב'): ב [מָזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס אוֹמֵר מַה שֶׁאֲנִי עָתִיד לְשַׁיֵּיר בְּשׁוּלֵי הַכּוֹס הֲרֵי הוּא מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר סָמוּךְ לוֹ זֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּפִיו וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת] ווען מען הט איהם אן גגאסן א כוס (חאטשי ער הט שון גזאגט ערב שבת פאר עקט ווענן אום שבת ווען ער גייט עסן אונ טרינקן סזו ער נאך אמאהל זאגן) זאל ער זאגן וואס איך וועל איבר לאזן אין כוס זאל זיין איין הינדרשטי טייל פון גאנצן מעשר אונ נאך ניין טייל ביי דעם איינעם זאל אויך זיין מעשר. דר נאך זאגט ער דר איינר וואס איך האב גזאגט ער זאל זיין מעשר זאל ער זיין תרומת מעשר. אונ מעשר שני זאל זיין פון אובן אין כוס אום גביטן אויף געלט (ווארום אז ער בייט אום אויף געלט איז דם באלד חולין). דאריבר זאגט ער בייא תרומת מעשר וואס איך וועל איבר לאזן. ווארום אז ער וועט זאגן עס זאל זיין באלד תרומת מעשר וועט דאך זיין אום גמישט אין כוס חולין מיט תרומה וועט ער דאך ניט טארין טרינקן. אונ אז ער זאגט דר פון וואס איך וועל איבר לאזן אין כוס זאל זיין איין הונדרט חלק תרומה. איז אויך אסור ווארום ער טרינקט טבל. נאר ער זאל זאגן פון די וויין וואס איך וועל איבר לאזן אין כוס איין הונדרט חלק פון דעם כוס זאל זיין תרומה פון איצט. (ועיין בפי' הרע"ב): ג [פּוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת] איין ארבייטר וואס עסט בייא דעם בעל הבית אונ ער גלויבט ניט דעם בעל הבית אויף מעשרות. [נוֹטֵל גְּרוֹגֶרֶת אַחַת וְאוֹמֵר זוֹ וְתֵשַׁע הַבָּאוֹת אַחֲרֶיהָ עֲשׂוּיוֹת מַעֲשֵׂר עַל תִּשְׁעִים שֶׁאֲנִי אוֹכֵל זוֹ עֲשׂוּיָה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עֲלֵיהֶן וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בָּאַחֲרוֹנָה וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת, וְחוֹשֵׂךְ גְּרוֹגֶרֶת אַחַת] זאגט ער אויף איין פייג די אונ נאך ניין בייידר. זאלן זיין מעשר אויף די ניינציג וואס איך וועל עסן. אונ די איינע זאל זיין תרומת מעשר אויף דיא ניין אונ ניינציג. אונ מעשר שני זאל זיין אין די לעצטע ניין. אונ דם זאל זיין אום גביטן אויף געלט. אונ פר דעם איין גרוגרת פון די הונדרט וואס ער הט געגעבן תרומת מעשר זאל ער עסן ווייניגר ווי ער דארף צו עסן איין גרוגרת (ווארום דר בעל הבית דארף ניט שאדן האבן דיא איין גרוגרת פון תרומת מעשר. דאריבר זאל דם דר פועל אפ שפארן פון זיין עסן ורבי שמעון בן גמליאל אומר לא יחשוך מפני שהוא ממעט מלאכתו של בעל הבית] רבן שמעון בן גמליאל

ויקח גרוגרת אחת ויאכל שאם לא יאכל מרעיב עצמו וממעט מסעודתו ונמצא ממעט בכך מלאכתו של בעל הבית שלא יוכל לעשות מלאכה : **לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין** . שתהא תרומת מעשר משל בעל הבית ומע"ש משל פועל הלכך חייב בעל הבית ליתן לו הגרוגרת שהפריש לתרומת מעשר :

כדקתני לעיל . גבי המזמין את חברו דדוקא כשאינו מתוקן אלא מה שאוכל ושותה התירו להפריש למחר ממותר אכילתו ושתייתו שנשאר בשולי הכוס אבל לתקן את כל כאחד בבת אחת לא התירו והכא אינו קורא שם לתרומת מעשר כמו בבבא של דמאי וכדלעיל גבי המזמין את חבירו משום דגבי דמאי דמעשרן והן שלו קורא שם

רבי יוסי אומר לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין : ד הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה מעשר (ראשון גמ׳) **ותשעה מעשר**

ד הלוקח יין מבית הכותים . קודם שגזרו על יינן והיה יינן ודאי טבל והכא איירי בלוקח ערב שבת בין השמשות או שלקח מבעוד יום והכא להפריש עד בין השמשות והוא אסור להפריש דתנן בספק חשכה אין מעשרין את הודאי הלכך אסור לקבוע לו מקום דקביעותו מקום הבוא כהפרשה ואסור בין השמשות ומשום הכי לא קתני בסיפא ומעשר שני מחולל על המעות . דכיון דאינו רשאי לקבוע לו מקום בצפונו או בדרומו אי אפשר לחלל אבל לקרות שם דאמר שאני עתיד להפריש שרי דכולי האי לא גזור בין השמשות : **שאני עתיד להפריש** . [פי׳ לאחר שבת]. הכא לא קתני שאני עתיד להפריש למחר לתרומת מעשר כדי לתקן את המעשר ולאכלו אבל כאן שהוא טבל ודאי צריך ליתן המעשר ללוי והלוי יקרא שם לתרומת מעשר : **ועשרה מעשר ראשון ותשעה מעשר שני** . לאו דוקא שהרי לאחר שהפריש מתחלה ב׳ לוגין לתרומה גדולה ונשאר צ"ח לא יהיה המעשר אלא י׳ לוגין פחות חומש ומע"ש שמנה לוגין ושמנה עשירית וחומש עשירית : **ומיחל ושותה**. מתחיל ושותה פירוש אחר מוצא ושותה מיחל כמו מיהל ל׳ שבלך מהול במים (ישעיה א׳) ושם מהני׳ אתיא כר"מ דאמר אף בדאורייתא יש ברירה וזה שנשאר בשולי הכוס הוי כאלו הופרש מתחלה ואינה הלכה אלא קיי"ל דבדרבנן יש ברירה אבל בדאורייתא

אין

זאגט ער טאר ניט עסין איינע ווייניגער וואָרום ער וועט בלייבן הונגעריג וועט ער ניט קענן ארבייטן . נאר ער דארף אפ קופן איין פייג פון זיין געלט . פר דעם פייג וואס ער האט געגעבן תרומה : [רבי יוסי אומר לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין] רבי יוסי זאגט ער דארף ניט עסין איינע ווייניגער אונ דארף ניט אפ קופן קיין פייג . וויל דס איז דהתנאי פון בית דין אז דיא תרומת מעשר (איינס פון הונדערט) זאל דר בעל הבית געבן אונ די מעשר שני גיט דר פועל . דעריבר מוז דר בעל הבית דר ציינן דעם פועל איין פייג פר דער וואס ער הט געגעבן תרומת מעשר : ד [הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה מעשר ותשעה מעשר שני מיחל ושותה] ווען איינר הט גקופט וויין פון די כותים. (אונ עס איז ערב שבת שפעט (בין השמשות) וואס ער קען ניט אפ שיידן קיין תרומות ומעשרות אונ ער וויל ניצן דעם וויין אויף שבת) זאל ער זאגן ערב שבת. צוויי לוגין פון הונדערט (וואס איך וועל אפ שיידן נאך שבת) זאל זיין אין דר פאס תרומה. אונ צעהן לוגין זאל זיין מעשר ראשון . אונ ניין זאלין זיין מעשר שני . אונ די מעשר שני זאל ער אום בייטן אויף געלט. קען ער טרינקען אום שבת . (אונ דאזט איבר אין פאס וויין פאר תרומה אונ מעשר . אונ נאך שבת דיא תרומה צום כהן אונ מעשר צום לוי . אונ דר לוי וועט געבן פון זייני מעשר תרומת מעשר צום

כהן

אין ברירה הלכך בודאי טבל לא יאכל ולא של סתיכן : **של זו בזו ושל זו**
יפסס על סיפרים : **ה והוא בבית בזו הראשונה מעושרת** . אבל כשיב
המדרש . בערב שבת ומתיירא שמא יקדש אינה מעושרת דמיד כשאמר של ז בז
עליו היום ולא יוכל לעשר : **ו בכלכלות** . נתקנה הראשונה ונפטרת מן המעשרות וכי
סדר ואמר של ז בז

מעשר שני מיחל ושותה : ה היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש או בשדה אומר שני תאנים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשר מעשר ראשון ותשעה מעשר שני . היו דמאי אומר מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות : ו היו לפניו שתי כלכלות של טבל ואמר מעשרות זו בזו . הראשונה מעושרת . של זו בזו ושל זו בזו . הראשונה מעושרת .

הליכ : **מעשרות זו בזו** . מעשרות שאני צריך להפריש מכלכלה ז יהיו מונחי' בחברתה: **הראשונה מעושרת** . ומפרים מן השניה שמעשרות

כמלא מפרים מא שכבר נפטרת על ז שהיא חייבת ואין מפרישין מן הפטור על החיוב ולא אמר כלים וטבל מן השניה

מעשרותיהן

כהן : ה [היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש או בשדה] ווען איינר האט גיהאט פייגן וואס זיי זענען טבל . אונ ער איז געווען אין בית המדרש אדר אין פעלד . אונ עס איז געווען ערב שבת שפעט. הט ער מורא גיהאט ביז ער וועט קומן אהיים וועט שוין זיין שבת. וועט ער ניט קענן אפ שיידן דר פון תרומות ומעשרות אונ וועט ניט קענן עסן פון זיי אום שבת [אומר שני תאנים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשר מעשר ראשון . ותשעה מעשר שני] זאל ער זאגן צוויי פייגן וואס איך וועל אפ שיידן (נאך שבת) זאלין זיין תרומה אוף דיא אכט אונ ניינציג . אונ צעהן זאלין זיין מעשר ראשון . אונ ניין מעשר שני (ווארום אז מען הט אראפ גנומן צעהן אוף מעשר ראשון איז נאר געבליבן ניינציג. אצענטיל פון ניינציג איז ניין : והיו דמאי אומר מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות] ווען דם איז געווען דמאי זאל ער זאגן די איינע וואס איך וועל אפ שיידן זאל זיין מעשר אונ נאך ניין באיי דר איינר זאל אוך זיין מעשר . דר נאך זאגט ער די איינע ווס איך האב גיזאגט זיא זאל זיין מעשר זאל זי ווערין תרומת מעשר . אונ מעשר שני זאל זיין אין צפון אדר אין דרום זייט אונ דם זאל זיין אום גביטן אוף געלט : ו [היו לפניו שתי כלכלות של טבל ואמר מעשרות זו בזו . הראשונה מעושרת] ווען איינר הט גיהאט צוויי קערב פון טבל אונ ער הט גזאגט די מעשר פון דר קארב זאל זיין אין דר אנדערר קארב (דם הייסט פון דר אנדערר קארב זאל איך געבן מעשר אוף דר) . איז די ערשטי גימעשרט . (אונ ער גיט פון דר אנדערר קארב מעשר אוף דיא ביידי קערב) . אונ די אנדערע איז אוך גימעשרט [של זו בזו ושל זו בזו . הראשונה מעושרת] אבר אז ער הט גיזאגט די מעשר פון דר קארב זאל זיין אין דר אנדערר . אונ די מעשר פון דר אנדערר קארב זאל זיין אין דר ערשטר . איז די ערשטי גימעשרט אונ די אנדערי ניט . ווארום באלד ווי ער הט גיזאגט אז די מעשר פון דר קארב זאל זיין אין דער אנדערי איז שוין די ערשטי קארב גימעשרט גיווארין . אונ אז ער זאגט דר נאך די מעשר פון דר אנדערר קארב זאל זיין אין דר ערשטר . פון דר ערשטר קארב קען ער שוין ניט געבן קיין מעשר .

ווארום

מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה. קרא שם: ז מאה טבל מאה חולין נוטל מאה (ירושלמי ואחת) ואחד מאה טבל מאה מעשר נוטל מאה

שמים המעשרות של שתיהן : מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה. המעשרות המחוייבות לשתי כלכלות הללו יהיו של כלכלה בחברתה הרי קרא שם מעשרות שתיהן כאחד ומפרים מזו על זו ומזו על זו דבכל אחד שייר טבל כדי מעשרות חברת'. אבל אינו נפרי' עליהן ממקום אחר שהרי קרא שם וקבע מעשרות כל אחת מהן בחברתה. פי' אחר ועיקר • מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה קרא שם ומפרים מאיזו מהן שירלה דהכי מפרשינן למלתיה מעשרותיהן מאיזה מהן שארלה יהיו מעשרות כלכלה בחברתה : ז מאה טבל ומאה חולין. שנתערבו נוטל מאה ואחד נוטל מאה להפרים מהן מעשר ראשון ומעשר שני כדין כל טבל ואחד נוטל מן המאה (דלשם) [נ"ל של] חולין לתרומת מעשר כאלו היו טבל שהחולין נעשים כטבל עלמו לענין תרומת מעשר בלבד אבל לא לענין מעשר ראשון ומעשר שני וכמאה זה מפסיד ע"י התערובת ז אחת בלבד שנפרי' מן החולין. וטבל דאיירי ביה הכא הוא שהורמה ממנו תרומה גדולה אבל לא הורמו ממנו מעשרות ולא תרומת מעשר : מאה טבל ומאה מעשר. שלא הורמה מן המעשר הזה תרומת מעשר ונתערבו נוטל מאה של טבל להפרים מהן המעשרות כדפרישית לעיל ונוטל אחת מן המאה של מעשר שהם נעשים כטבל עלמו להתחייב בתרומת מעשר ונשארו צ"ט מפרים מהן תרומת מעשר לפי חשבון שהם עשר פחות עשירית של אחד ואם לא נתערב המעשר בטבל

וואָרום זי איז שוין פּטור פון מַעֲשֵׂר אונ פון פּטור אויף חַיָּב טאר מען ניט אָפּ שיידן קיין מַעֲשֵׂר נאר ער ניט פון דר אנדרר קארב מַעֲשֵׂר אויף ביידי קערב. אָבֶר אז ער הט גיזאגט דיא מַעֲשְׂרוֹת וָוס איך דארף געבין פון די ביידי קערב זאל זיין פון איין קארב אין דר אנדרר. זענן ביידי נימעשרט. אונ ער גיט מַעֲשֵׂר פון דר קארב אויף דר אונ פון דר קארב אויף דר. ווארום איך זאג אז ער הט אין יעדר קארב איבר גילאזין אונ גימעשרט ווי פיל ער דארף געבין מַעֲשֵׂר אויף דר אנדערר. דהיינו ער הט גיהאט אין יעדר קארב הונדערט פירות הט ער נאר גימעשרט ניינציג אונ צעהן הט ער גילאזין אונ גימעשרט זיי זאלין קענן זיין מעשר אויף דר אנדרר קארב. אדר דר פשט איז [מַעְשְׂרוֹתֵיהֶן מַעְשְׂרוֹת כַּלְכָּלָה בַּחֲבֶרְתָּהּ קָרָא שֵׁם] ער הט אזו גימיינט די מַעֲשְׂרוֹת פון דיא ביידי קערב זאל איך קענן געבן פון וועלכר קארב איך וועל וועלן. אדר איך וועל געבן פון דר קארב אויף ביידי אדר פון דר קארב אויף ביידי. קען ער געבן מַעֲשֵׂר פון וועלכר קארב ער וויל אויף ביידי קערב : ז [מֵאָה טֶבֶל מֵאָה מַעֲשֵׂר] ווען איינר הט גיהאט הונדרט מאס טבל ניט גימעשרט (נאר תרומה האט מען שון דר פון גגעבן) אונ זייא זענין צו מישט גיווארן מיט הונדרט מאס חולין (וואס מען האט שון דר פון גגעבן תרומות ומעשרות) [נוֹטֵל מֵאָה וְאֶחָד] דארף ער ארויס נעמן פון דיא צו מישטי הונדרט מאס אונ ניט פון דיא הונדרט מַעֲשֵׂר ראשון (אונ דר לוי גיט פון דיא מַעֲשֵׂר ראשון תרומת מעשר) ומַעֲשֵׂר שֵׁנִי. אונ נאך איינ' נעמט ער פון דיא אנדרי הונדרט אויף תרומת מַעֲשֵׂר גלייך ווי זייא וואלטין אויך גוועזן טבל (האט ער שאדין איין מאס דורך דעם וואס עס איז צו מישט גיווארן [מֵאָה טֶבֶל מֵאָה מַעֲשֵׂר] אונ אז עס איז צו מישט גיווארן הונדרט מאס טבל (וואס תרומה הט מען שוין גגעבן פון זייא נאר ניט קיין מַעֲשֵׂר) אין הונדרט מאס מַעֲשֵׂר (אונ פון דיא מַעֲשֵׂר האט מען נאך ניט געגעבן קיין תרומת מַעֲשֵׂר) [נוֹטֵל מֵאָה וְאֶחָד] נעמט ער הונדרט מאס אונ ניט פון זייא

מאה (ירושלמי ואחת) ואחד. מאה חולין מתוקנים מאה מעשר נוטל מאה ועשר. מאה טבל תשעים מעשר תשעים טבל ושמונים מעשר לא הפסיד כלום. זה הכלל כל זמן שהטבל מרובה לא הפסיד כלום:

מי

בטבל לא היה מפריש אלא עשרה לתרומת מעשר שבכאן השתא מפני שנתערבו בטבל מפריש י"א פחות עשירית נמצא מפסיד אחד פחות עשירית: **מאה חולין מתוקנין ומאה מעשר.** ראשון שלא נטלה תרומתו שנתערבו נוטל מאה לשם מעשר ראשון כדי להפריש מהן עשרה לתרומת מעשר שבכאן ועשרה נוטל מן המאה חולין מתוקנין כאילו היו שם מעשר ראשון דעשרה מהם לתרומת מעשר ונמצא מפסיד עשרה והא דלא אמרינן הכי כשנתערב עם טבל להזקיק הטבל להפריש ממנו עשרה לתרומת מעשר כמאה של מעשר משום שכך הוא הדין בכל דבר המתערב

אחר להיות כשהלכתו הלכך המעשר חוזר להיות כטבל ואין הטבל חוזר להיות כמעשר: **מאה טבל ותשעים מעשר וכו׳ לא הפסיד כלום.** דכיון דאיכא בטבל עשרה יתירים דיינינן ליה כאילו יש לו פרנסה ממקום אחר וכל טבל שנתערב בחולין אם יש לו טבלים אחרים שיכול להפריש על זה שנתערבו׳ ממקום אחר אינו מפריש אלא לפי חשבון של הטבל בלבד והכא שהטבל יתר עשר על (המעשר) חשבינן כאילו הם ממקום אחר ומפריש מהן לפי חשבון של טבל בלבד ואינו מפסיד כלום: **כל זמן שהטבל מרובה.** והוא שיהיה מרובה עשר והכי אי׳ בירושלמי

מעשר דר נאך נעמט ער איין מאס פון דיא הונדרט מאס (מעשר) וואס איז געבליבן אונ ניט דאס פאר תרומת מעשר. ווארום דיא מעשר האבן אויך דעם דין וויא טבל נעגן תרומת מעשר. איז נאך געבליבן ניין אונ ניינציג מאס וואס מען דארף פון זייא אפ שיידן תרומת מעשר נעמט ער פון דיא ניין אונ ניינציג מאס וואס איז נאך איבר געבליבן תרומת מעשר (דאס איז צעהן ווייניגר אצענטיל פון איינס). ווען עס וואלט ניט צו מישט געווארן וואלט ער נאר געגעבן צעהן פאר תרומת מעשר אונ אז עס איז צו מישט געווארן גיט ער עליף ווייניגר אצענטיל פון איינס [מאה חולין מתוקנים מאה מעשר] אז עס איז צוא מישט געווארן הונדרט מאס חולין אונ הונדרט מאס מעשר (וואס מען דארף פון זיי געבן תרומת מעשר) [נוטל מאה ועשר] נעמט מען ארוי"ס הונדרט אונ מען גיט פון זיי צעהן פאר תרומת מעשר. דר נאך נעמט מען נאך אמאל צעהן פון די וואס עס איז געבליבן (ווארום זיי זענן אויך גלייך ווי זיי וואלטין געווען מעשר) אונ מען גיט עס אויך פאר תרומת מעשר. האט ער שאדין צעהן [מאה טבל תשעים מעשר תשעים טבל ושמונים מעשר] אז עס איז צו מישט געווארן הונדערט מאס טבל מיט ניינציג מאס מעשר. אדר ניינציג מאס טבל מיט אכציג מאס מעשר [לא הפסיד כלום] האט ער פון די מעשר גאר קיין שאדין ניט. ווארום ווען זאגט מען טבל צו מישט זיך מיט חולין אדר מיט מעשר אזו ווי ער דארף געבן מעשר פון די טבל דארף ער געבן פון די חולין אדר פון די מעשר אויך. נאר אז ער גיט די מעשר פון דיא טבל וואס איז צו מישט געווארן. אבר אז ער גיט די מעשר פון אנדרי טבל וואס איז ניט צו מישט געווארן וואס זייא ליגין אויף איין אנדר ארט אויף די טבל וואס איז צו מישט געווארין. דארף ער פון די חולין ניט אפ שיידין קיין מעשר. אונ דא וייל עס איז צעהן מאס טבל מער ווי מעשר איז גלייך ווי די צעהן וואלטין ניט צו מישט געווארן נאר זיי וואלטין געווען באזונדר אונ ער גיט פון זיי מעשר אויף די צו מישטי טבל דארף ער דאס שוין ניט געבן פון די מעשר קיין מעשר [זה הכלל כל זמן שהטבל מרובה לא הפסיד כלום] דס איז

אבל

ח מי שהיו לו עשר שורות של עשר עשר כדי יין ואמר שורה החיצונה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא נוטל שתי חביות לוכסן · חצי שורה החיצונה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא נוטל ארבעה חביות מארבעה זויות · שורה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא נוטל שורה אחת לוכסן

ירושלמי: ח עשר שורות של עשר עשר כדי יין. מסודרים בארץ שבכל צד שתמנה בין ממזרח למערב בין מצפון לדרום תמצא עשר שורות של עשר עשר שהן מאה כדים: שורה החיצונה אחת מעשר. חבית אחת שבשורה החיצונה קבעתי מעשר על כדים אחרות שיש לי: ואין ידוע איזה היצונה. שהרי יש כאן ארבע שורות חיצונות לד' רוחות: נוטל שתי חביות באלכסון. אחת למקצוע דרומית מזרחית ושנייה לה במקצוע מערבית צפונית שכל חבית שבמקצוע נמנית לשתי רוחות ונמצא משתיהם חבית א' והיא מעשר: חצי שורה החיצונה אחת מעשר. ואם אמר חבית אחת שבחצי שורה החיצונה בה קבעתי מעשר על כדים אחרות שיש לי: ואין ידוע איזו. חצי שורה מארבע שורות החיצונות: נוטל ארבע חביות מארבע זויות. מפני שיש בכל זוית מחצי חצאים שבשתי שורו' החיצונות הסמוכים לה ונמצא מארבעתן חבית אחת והיא מעשר: שורה אחת מעשר וכו'. ואם אמר חבית אחת שבשורה אחת מאלו עשר שורות בה קבעתי מעשר ואין ידוע באיזו שורה היא: נוטל שורה אחת באלכסון. כלומר נוטל עשר כדות משורה אחת ממקצוע דרומית מזרחית עד מקצוע מערבית צפונית או ממקצוע דרומית מערבית עד מקצוע מזרחית לפונית ונמצא מכל העשר חביות חבית אחת והיא מעשר ומפני מה נוטל באלכסון

ולאו

אַכָל ווען די טֶבֶל איז מֶער (מִיט צֶעהְן) וְוערְט עֶר גָאר נִיט אָן : ח [מִי שֶׁהָיוּ לוֹ עֶשֶׂר שׁוּרוֹת שֶׁל עֶשֶׂר עֶשֶׂר כַּדֵי יַיִן וְאָמַר שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵין יָדוּעַ אֵיזוֹ הִיא] ווער עס הָט גיהאט צֶעהְן שׁוּרוֹת פֶעסֶר ווַיין . אוּנ אִין יֶעדֶר שׁוּרָה אִיז גֶוועֶן צֶעהְן פֶעסֶר . צוּ זַאמֶען אִיז דָם הוּנְדֶערְט פֶעסֶר (צֶעהְן אוֹף צֶעהְן) . אוּנ עֶר הָט גִיזָאגְט פוּן דֶר אוֹיס ווַיינִיגְסְטִי שׁוּרָה זָאל זַיין אַיין פַאס מַעֲשֵׂר . אוּנ מֶען ווַייסְט נִיט דִיא אַיין פַאס פוּן וֶועלְכֶר זַייט עֶר הָאט גִימֵיינְט (ווָארוּם עֶס אִיז דָא פִיר שׁוּרוֹת אוֹיס ווַיינִיגְסְטִי) [נוֹטֵל שְׁתֵּי חָבִיּוֹת לוֹכְסָן] זָאל עֶר נֶעמֶען צְווַייא פֶעסֶר פוּן צְווַייא ווִינְקְלֶען אִין דֶר קְרֵים (אֵיינֵי פוּן דְרוֹמִית מִזְרָחִית אוּנ אֵיינֵי פוּן מַעֲרָבִית צְפוֹנִית) . דִיא פַאס פוּן ווִינְקֶל דְרוֹמִית מִזְרָחִית ווֶערְט גִירֶעכִינְט צוּ מִזְרַח זַייט אוֹיבּ עֶר הָט גִיוָואלְט מַעֲשֶׂרְן דִיא פֶעסֶר פוּן מִזְרַח זַייט אוּנ זִיא ווֶערְט גִירֶעכִינְט צוּ דָרוֹם זַייט אוֹיבּ עֶר הָאט גִיוָואלְט מַעֲשֶׂרְן דִי פֶעסֶר פוּן דָרוֹם זַייט . אוּנ אַזוֹי ווֶערְט גִירֶעכִינְט דִי פַאס פוּן ווִינְקֶעל מַעֲרָבִית צְפוֹנִית אָדֶר צוּ מַעֲרָב זַייט אָדֶר צוּ צָפוֹן זַייט . דֶר נָאךְ זָאל עֶר דִי בֵּיידִי פֶעסֶר צוּ זַאמֶען גִיסְן אִין אַיין פַאס . ווָעט דָס זַיין מַעֲשֵׂר מִכָּה נַפְשָׁךְ [חֲצִי שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵין יָדוּעַ אֵיזוֹ הִיא] אוֹיבּ עֶר הָאט גִיזָאגְט אַיין פַאס פוּן אַיין הַאלְבִּי אוֹיס ווַיינִיגְסְטִי שׁוּרָה זָאל זַיין מַעֲשֵׂר אוּנ מֶען ווַייסְט נִיט ווֶעלְכֶע הַאלְבֶּע שׁוּרָה עֶר הָאט גִימֵיינְט . עֶס זֶענֶען דָא אַכְט הַאלְבִּי שׁוּרוֹת אוֹיס ווַיינִיגְסְטִי [נוֹטֵל אַרְבָּעָה חָבִיּוֹת מֵאַרְבָּעָה זָוִיּוֹת] נֶעמְט עֶר פִיר פֶעסֶר פוּן אַלֶע פִיר ווִינְקְלֶען . יֶעדֶר פַאס פוּן יֶעדִין ווִינְקֶיל גִיהֶער צוּ צְווַיי הַאלְבִּי שׁוּרוֹת אוֹיס ווַיינִיגְסְטִי . דֶר נָאךְ גִיסְט עֶר צוּ זַאמֶען אַלֶע פִיר פֶעסֶר אִין אַיין פַאס אוּנ דָאס אִיז מַעֲשֵׂר מִכָּה נַפְשָׁךְ [שׁוּרָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵין יָדוּעַ אֵיזוֹ הִיא] אוֹיבּ עֶר הָאט גִיזָאגְט אַיין פַאס פוּן אַיין שׁוּרָה פוּן דִי צֶעהְן שׁוּרוֹת זָאל זַיין מַעֲשֵׂר . אוּנ מֶען ווַייס נִיט דִי פַאס פוּן ווֶעלְכֶר שׁוּרָה זִיא זָאל זַיין [נוֹטֵל שׁוּרָה אַחַת

לוכסן

לוכסן · חצי שורה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא נוטל שתי שורות לוכסן · חבית אחת מעשר · ואין ידוע איזו היא · נוטל מכל חבית וחבית :

וחינו נוטל שורה אחת כולה ביושר ממזרח מלפון לדרום ומלא נוטל חבית אחת מכל למערב או מלפון לדרום דכשהוא נוטל באלכסון שורה ושורה מה שאין כן אם היה נוטל בין שתמלא השורות כולן ממזרח למערב שורה אחת באורך בין שתמלא אותן ממזרח למערב או מלפון לדרום:

סליק מסכת דמאי

מסכת כלאים

בתב הרמב"ם סידר אחר דמאי כלאים שכך סידרם הכתוב בסדר קדושים תהיו. לא תכלה פאת שדך אחריו לא תזרע כלאים ע"כ. וכבר נתן טעם למה הקדים דמאי וסמכה לפאה:

החטין והזונין אינן כלאים זה בזה · השעורים ושבולת שועל

החטין והזונין. קורין לו בערבי זו"ן: אינן כלאים זה בזה. לפי שכששחיתו דור המבול את דרכם היתה הארץ גם היא מזנה את פירותיה והיו זורעים חטים ומוליאה זונין הלכך לא הוי כלאים עם החטים אבל עם שאר מיני תבואה הוי כלאים ואע"ג דלא חזי למאכל אדם מכל מקום כיון שמוליכים אותו ממקום למקום למאכל יונים הוו כלאים: **השעורים ושבולת שועל.** כל השנוים במשנה זוג זוג אינם כלאים זה בזה אחד מזוג זה וא' מזוג זה הם כלאים זה בזה והא דאמרינן במנחות

לוכסן] נעמט ער איין שורה פעטר אין דעם קרים פון ווינקל דרומית מזרחית ביז דעם ווינקל מערבית צפונית. אדר פון מזרחית צפונית ביז מערבית דרומית. די צעה: פעסר גיבט ער צו זאמן אין איין פאס אונ דס איז מעשר. ווארום ער האט דאך גינומן פון יעדר שורה איין פאס [חצי שורה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא] אויב ער הט גיזאגט איין פאס פון איין האלבי שורה זאל זיין מעשר אונ מען וויס ניט וועלכי האלבע שורה ער הט גימיינט. אונ עס איז דאך דא צוואנציג האלבי שורות [נוטל שתי שורות לוכסן] נעמט ער צווייא שורות אין דר קרים. איין שורה פון דרומית מזרחית ביז מערבית צפונית אונ דיא אנדערי שורה פון מזרחית צפונית ביז מערבית דרומית. הט ער צוואנציג פעסר. אונ ער גיבט זייא צו זאמן איז דאך מסה נקשך איינר מעשר [חבית אחת מעשר. ואין ידוע איזו היא] אויב ער האט גיזאגט איין פאס זאל זיין מעשר אונ מען וויס ניט וועלכי [נוטל מכל חבית וחבית] נעמט ער פון יעדר פאס (אהונדרטם חלק) אונ גיבט צו זאמן אין איין פאס אונ דס איז מעשר :

פרק א [החטים והזונין אינן כלאים זה בזה] אין דר תורה שטייט שדך לא תזרע כלאים דוא זאלסט ניט פר זייען אין דיין פעלד צוויי מינים אייני ביי די אנדרע נאר יעדר מין מוז זיין באזונדר זאגט די משנה ווייץ אונ זונין (דס איז אכין ווייץ וואס מענטשן קענן דס ניט עסין) זענן ניט קיין כלאים אייני מיט די אנדרי. אונ מען מעג פר זייען די ביידי מינים אייניעם ביי דעם אנדרן: [השעורים] גערשטן [ושבולת שועל] האבר : [הכוסמים והשפון]

קארען